

KÁNTÁS BALÁZS – REGÉNYI KUND

AZ ELFELEDETT KÉMFŐNÖK



**SIMÉNFALVY TIHAMÉR,
A HORTHY-KORSZAK ELSŐ
ÉVTIZEDÉBEN MEGHATÁROZÓ
MAGYAR TITTKOSSZOLGÁLATI VEZETŐ
SZAKMAI PÁLYAKÉPE**

AZ ELFELEDETT KÉMFŐNÖK
SIMÉNFALVY TIHAMÉR, A HORTHY-KORSZAK ELSŐ
ÉVTIZEDÉBEN MEGHATÁROZÓ MAGYAR
TITTKOSSZOLGÁLATI VEZETŐ SZAKMAI PÁLYAKÉPE

Dr. Kántás Balázs PhD,

főlevéltáros, Magyar Nemzeti Levéltár; tudományos
tanácsadó, Magyarhoni Zsidó Imaegylet
Judaisztika-történeti Kutatócsoport
ORCID-azonosító: 0000-0003-0927-772X

és

Dr. Regényi Kund Miklós PhD,

egyetemi adjunktus, Nemzeti Közszerológiai Egyetem,
Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék
ORCID-azonosító: 0000-0003-1833-9523

Dr. habil. Dobák Imre PhD,

tanszékvezető egyetemi docens, Nemzeti Közszerológiai
Egyetem, Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék
ORCID-azonosító: 0000-0002-9632-2914

ISBN 978-615-6740-13-7

Felelős kiadó: **Dr. Zsávolya Zoltán PhD**

HORTHY-KORSZAK KUTATÁSÁÉRT TÁRSASÁG
BUDAPEST, 2023

**SIMÉNFALVY TIHAMÉR TÁBORNOK
(1878–1929),
A HORTHY-KORSZAK ELSŐ
ÉVTIZEDÉBEN MEGHATÁROZÓ
MAGYAR TITTKOSSZOLGÁLATI
VEZETŐ SZAKMAI PÁLYAKÉPE**

Siménfalvy Tihamér (1878–1929) ezredes, később tábornok, többszörösen kitüntetett első világháborús hős a Nagy Háború után a Székely Hadosztály vezérkari főnöke volt, majd a Tanácsköztársaság összeomlását követő jobboldali ellenforradalom idején Horthy Miklós fővezér belső katonai körének tagja lett, és kezdetben a Fővezérség titkosszolgálati feladatokat ellátó, II/b Osztályának Belszervezeti Alosztálya elnevezésű szervezeti egységet vezette. A rendelkezésre álló, persze korlátozott hadtörténeti adatok és források szerint az 1920-as években ő volt a Honvéd Vezérkar által alapított, titkos irreguláris katonai szervezet, amelyet többek között Kettőskereszt Vérszövetség néven ismerhetünk, legmagasabb rangú parancsnoka. A szervezet részben a honvédelmi, részben a külügyi, később pedig, segédrendőri jellegű szervé

átszervezett formában részben, legalábbis „kifelé” a belügyi tárcának tartozott elszámolással, és valahol a mai értelemben vett katonai és polgári titkosszolgálatok határterületén helyezkedett el és tevékenykedett. Siménfalvy Tihamér az 1920-as évek elején vezérkari tisztként részt vett a katonai titkosszolgálatok, a későbbi 2. vkf. osztály, illetve az ugyancsak titkosszolgálati feladatokat is ellátó későbbi 5. vkf. sajtó- és propagandaosztály megszervezésében is. Siménfalvy a Horthy-korszak mára egyik szinte elfeledett, mégis igen fontos katonai titkosszolgálati vezetője, mondhatjuk, „árnyéktábornoka” volt (noha a tábornoki rendfokozatot csak élete vége felé, 1926-ban kapta meg ténylegesen, a befolyása 1919–1920-tól kezdve nagyobb volt a magyar haderőn és politikán belül, mint amit ekkoriban viselt, alezredesi és ezredesi rendfokozatai alapján gondolhatnánk), akinek igen nagy szerep jutott a magyar titkos irreguláris katonai alakulatok és az általuk a kisantant államok ellen általuk végrehajtott, irredenta indíttatású diverzió és szabotázs- tevékenység megszervezésében. 1929-ben, váratlanul hunyt el szívrohamban. A jelen kötet olyan hadtörténeti és titkosszolgálat-történeti forrásokat dolgoz fel és elemez

(részben újra, ám tágabb szakmatörténeti kontextusba helyezve), amelyek Siménfalvy Tihamér személyéhez, illetve az általa irányított, többek között Kettőskereszt Vérszövetség néven is ismert szervezethez kötődnek. Mindezek együtt talán árnyaltan rávilágíthatnak Siménfalvy Tihamér a magyar titkosszolgálatok történetében betöltött jelentőségére, illetve az általa vezetett titkos katonai szervezet(ek) tárcaközi, a korszak eddig széles körben ismert titkosszolgálati rendszerén tulajdonképpen kívül eső, még a hivatalosan létező titkosszolgálati jellegű szervezeteknél is rejtettebb, láthatatlanabb működésére is... E szervezetek kutatása azért is igen nehézkes feladat, mert mint Bank Barbara történész is felhívja az olvasók figyelmét Domonkos László erősen elfogult, ám adattartalmában használható, Francia Kiss Mihály különítményes tisztről írott könyvében:

A titkos, diverziós és különleges műveleti rendeltetésű magyar katonai alakulatok két világháború közötti *„hatékony munkájához hozzátartozott, hogy semmit nem írtak le; ha le volt írva, megsemmisítették, nehogy az ellenség*

bármikor felhasználhassa ellenük, illetve embereik ellen.”¹

Mindezzel együtt a tehát az legjobb, ha a jelen tanulmányt a tágabb történelmi, elsősorban had- és politikatörténeti kontextus röviden történő felvázolásával kezdjük. A trianoni békediktátum 1920. június 4-ei aláírásával Magyarország korábbi területének és lakosságának majdnem kétharmadát veszítette el, és körülbelül 3,3 millió magyar anyanyelvű ember rekedt az országhatárokon kívül. Noha a Magyar Királyság ezeréves történelme során mindig multinacionális állam volt, és az elcsatolt területeken élők többsége nem volt magyar nemzetiségű, a békeszerződés során az országhatárok megrajzolása egyáltalán nem követte a nyelvi és etnikai határokat. Számos esetben egységes tömbben élő magyar lakosságú területek is a szomszédos államokhoz kerültek. Az államhatáron kívül rekedt magyar emberek a szomszédos országok többségében semmiféle komolyabb kisebbségi jogokkal, területi vagy nemzetiségi

¹ BANK Barbara, Gondolatok *Francia Kiss Mihályól és a könyvről*, in DOMONKOS László, *Francia Kiss Mihály élete és halála*, Budapest, Püski–Masszi Könyvesház, 2011, 137–139.

autonómiával nem rendelkeztek, aki pedig tehette (elsősorban erdélyi magyarok), optánsként, többnyire teljesen elszegényedve költözött át a megcsonkított anyaország területére. Ezzel az anyagországba való átvándorlással hatalmas mennyiségű korábbi állami alkalmazottról, illetve egyéb munkanélküli tömegről kellett az anyaország kormányzatának gondoskodnia. Az első világháborút, forradalmakat és polgárháborút, végül jelentős területi veszteségeket és ezek nyomán iszonyú gazdasági és szociális krízist elszenvedő Magyarország kormányzatának és társadalmának érthető módon tehát a trianoni békediktátum revíziója lett az egyik vezéreszméje és fő célja, amely lényegében az egész magyar társadalmat és államigazgatást áthatotta, és különböző politikai, társadalmi és gazdasági érdekcsoportokat egyesített...²

A Horthy-korszak első éveiben éppen ebből a történelmi traumából és össztársadalmi revíziós célból kifolyólag Magyarországon sem volt hiány irredenta-revizionista eszmeiségű, jobboldali titkos szervezetekből és ezekhez

² ZEIDLER Miklós, *A revíziós gondolat*, Pozsony, Kalligram, 2009.

köthető félkatonai (paramilitáris) alakulatokból. A paramili-tarizmust, paramilitáris tevékenységet és szervezeteket, amelyek az első világháború utáni években, bár különböző intenzitással és érdekérvényesítő képességgel, de Európa szinte minden államában szinte természetes módon jelen voltak, a téma nemzetközi szakirodalma többnyire úgy szokta definiálni, mint olyan katonai vagy kvázikatonai szervezeteket és cselekményeket, amelyek kiegészítették a konvencionális, hagyományos értelemben vett, reguláris, ismert alá-főlérendeltségi viszonyok és munkakultúra szerint működő katonai alakulatok működését, vagy egyenesen azok helyébe léptek. Erre némely esetben az állam kereteinek átmeneti vagy akár tartós felbomlása adott lehetőséget a fegyveres szervezeteknek, mint például a kettős Monarchia felbomlása után az Fiume esetében is történt. Más alkalommal az állam maga használta fel az ilyen alakulatokat a saját céljaira, hatalma megszilárdítására (mint ahogyan arra a Német Császárságból kialakuló weimari köztársaságban is volt igen sok példa), megint másutt a paramilitáris formációk a fennálló állam ellenében léptek fel – ahogyan az Magyarországon is történt a Tanácsköztársaság ellen kitört jobboldali ellenforradalom során,

bár annak győzelme után az ellenforradalmi katonai erők már állami szervekként funkcionáltak – és tulajdonképpen genezisükkor, működésük kezdetén is akként definiálták magukat, hiszen tagjaik többsége korábban a Monarchia haderejében, reguláris keretek között szolgálatot teljesítő katona, első világháborús veterán volt...

A paramilitarizmus tehát az első világháború utáni Magyarországon is természetes katonai és társadalmi jelenség volt, a képviselői és művelői pedig elsődlegesen továbbra is az aktív vagy leszerelt katonák, esetleg egyéb fegyveres testületek tagjai voltak. Persze a polgárháborús időkben, mikor az országnak több, önmagát legitimnek tekintő kormányzata is volt, nemzetközi és közjogi helyzete azonban korábban sem volt tisztázott, a katonai állományviszonyokat, egyes önszerveződő fegyveres alakulásokat is nehéz volt nyomon követni és definiálni, noha a Magyar Állam közjogi restaurációja után később a hatalomra kerülő új kormányzat az oldalán küzdő fegyveres formációkat állami, reguláris katonai alakulatokként ismerte el. Az ilyen katonai formációk tehát nem meglepő módon szorosan összefonódtak az új magyar állammal, kormányval, illetve később, 1920–1921 után a

világháború vesztes államait, így Magyarországot is sújtó súlyos, kíméletlen fegyverkezési korlátozások következtében igen korlátozott keretek között működő – részben egykori paramilitáris alakulatokból (újra)szervezett és szerveződő – magyar haderővel is, tulajdonképpen annak bázisát, utánpótlását és a korlátozások hatályba lépésével annak rejtett kiegészítő alakulatai adták.³

Ami az aszimmetrikus és irreguláris hadviseléssel, e már a két világháború közötti korszakban is létező hadművészeti szaktevékenységekkel nagyon szorosan összefüggő munkát végző magyar titkosszolgálati szervezetek első világháború utáni történetét illeti, Magyarországon az Osztrák–Magyar Monarchia viharos, polgárháborús jellegű felbomlása után, az 1920-as évek elejére stabilizálódott a magyar titkosszolgálati rendszer, és a titkosszolgálati szervezetek részben nem meglepő módon az

³ Robert GERWARTH–John HORNE, Paramilitarizmus az első világháború után, ford. VÁRADY Péter, in *Háború béke idején. Paramilitáris erők Európában az első világháború után*, szerk. Robert GERWARTH–John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 13–32.

ellenforradalmi irreguláris katonai szervezetekből alakultak ki.⁴ Ebben a korszakban amúgy még nem vált el egymástól nagyon élesen a rendőri, a katonai és a hírszerző-kémelhárító szakma, így Magyarországon sem léteztek a szervezetükben teljesen önálló, a rendvédelmi és honvédelmi szervektől élesen elkülönülő, önálló költségvetési szervekként működő, a mai értelemben vett polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatok. Léteztek ellenben a Magyar Királyi Államrendőrség, a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Honvédség kötelékében működő, különböző titkosszolgálati tevékenységet végző, hírszerzéssel, kémelhárítással és belsőreakció-elhárítással (későbbi szakkifejezéssel: politikai rendészettel) foglalkozó szervezeti egységek, alszervezetek, melyek dolgozói köztisztviselői állományú rendőrnyomozók, illetve hivatásos állományú csendőr- és katonatisztek (nyomozó, hírszerző és kémelhárító tisztek) voltak.

A tanácsköztársaság 1919 nyarán történt összeomlása utáni zavaros, átmeneti időkben a Nemzeti Hadsereg Fővezérségén, e kvázi-állami,

⁴ Vö. KOVÁCS Tamás, Az ellenforradalmi rendszer politikai rendészetének genezise, 1919–1921, *Múltunk*, 2009/2, 64–92.

a Hadügyminisztériummal párhuzamosan működő, attól lényegében független, és tényleges hadvezetést ellátó katonai vezetőtestületen belül a II. (nyilvántartó) csoport foglalkozott a hírszerzéssel, kémelhárítással, valamint a sajtó- és propagandaügyekkel. 1920. április 1-jével, az állam közjogi helyzetének rendezése után végül megszűnt a Fővezérség, vagyis beolvadt a szakminisztériumba, a két szerv közötti párhuzamosságokat megszüntették, és létrehozták a Magyar Királyi Vezérkar főnöke megnevezésű beosztást, alárendeltségében a vezérkari irodákkal. A vezérkar persze rejtésben működött, hivatalos megnevezése a Honvédelmi Minisztérium VI. Katonai Főcsoport-főnöksége volt. Az alá tartozó szervezeti egységek, irodák egyike volt a Nyilvántartó Iroda, a Vezérkari Főnökség 2-es számú osztálya. Az ország érdekei védelmében a haderő vezérkarának feladata ellátásához szükség volt a külföldi államok – elsősorban a kisantant (Csehszlovákia, Románia és a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság, a későbbi Jugoszlávia) – katonai helyzetének és háborús felkészülésének felderítésére, ugyanakkor a saját fegyveres erőkkel kapcsolatos titkos adatok védelmére is. A trianoni békeszerződés szigorúan tiltotta a haderő fejlesztését, így egy

ideig a katonai hírszerzés és kémelhárítás is csak rejtve működhetett. Stojakovics Döme ezredes, a későbbi magyarosított nevén, Sztójay Dömeként németbarát miniszterelnökként és háborús bűnösként ismertté váló katonatiszt és politikus nevéhez köthető a rejtetten működő, de a haderőn belül már önálló magyar katonai hírszerzési és kémelhárítási szervezet megszervezése. Stojakovics, későbbi magyarosított családnevén Sztójay tábornok 1925-ig állt a katonai titkosszolgálat élén, és későbbi történelmi bűnei ellenére meglehetősen jó titkosszolgálati szakember volt, aki egyúttal folytonosságot is adott az osztály 1918-tól tartó, rendszereken átívelő kiépülésének, hiszen pályáját még a Monarchia katonai titkosszolgálatának kötelékében kezdte. A Honvédelmi Minisztérium VI. főcsoportjának 2. (hírszerző és kémelhárító) osztálya alapját a nyilvántartó alosztály képezte, a hírszerzésért a központi offenzív alosztály, az elhárításért pedig a defenzív alosztály felelt. Az egyes magasabb egységek alárendeltségében hírszerző irodák működtek.⁵ A magyar katonai hírszerzés és

⁵ Lásd: DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, *Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között*, Nemzetbiztonsági Szemle, MMXV/I, 146–197.

elhárítás legfontosabb szakmai feladata a kisantant országok hírszerző szerveinek elhárítása, irányukban a hírszerzési feladatok végrehajtása volt. A szerv tevékenységi körébe tartozott – a rendőrség és a csendőrség titkosszolgálati vagy nemzetbiztonsági tevékenységet végző szervezeti egységeivel párhuzamosan – a belbiztonsági területen a politikai szélsőségekkel (szélsőjobboldallal és szélsőbaloldallal egyaránt) kapcsolatos titkos információgyűjtés is.⁶ A katonai hírszerzés hagyományos eszközeként alkalmazott fedőbeosztást a trianoni békeszerződés természetesen megtiltotta, emiatt a katonai attaséi hálózat kiépítését 1927-ig – a Szövetségek közti Katonai Ellenőrző Bizottság Magyarországról való kivonulásáig – is titokban kezdték meg.⁷ A valójában hírszerző tevékenységet is végző katonai attasék, katonai szakdiplomaták hivatalos elnevezése 1920 és

⁶ BODA József–REGÉNYI Kund, *Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945)*, in *A hírszerzés története az ókortól napjainkig*, szerk. BODA József – REGÉNYI Kund, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019, 116–128, 117–118.

⁷ Lásd bővebben: SZAKÁLY Sándor, *A 2. v.éjf. osztály, Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás történetéről, 1918–1945*, Budapest, Magyar Napló Kiadó–Veritas Történetkutató Intézet, 2015.

1927 között tehát katonai szakelőadókra változott, majd a szorosabb ellenőrzés megszűntével megkezdődött a szakdiplomata-hálózat intenzívebb, nyílt fejlesztése. 1932-ben katonai attasékat akkreditáltak Bécsbe, Berlinbe, Varsóba, Rómába, Párizsba, Bukarestbe, Belgrádba, Szófiába és Ankarába. Ebben az időszakban tovább bővítették az egyes nagykövetségeken működő diplomáciai képviselőket is, és katonai attasékat neveztek ki Londonba és Washingtonba, majd végül 1935-től Moszkvába is. Ekkorra már tizenkét ország fővárosában működött a külképviselet kötelékében magyar katonai attaséi hivatal. Végül a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium katonai attasékat delegált Svájcba és Finnországba, akit egyben akkreditáltak Stockholmba is, valamint Spanyolországba, Horvátországba és Szlovákiába. Lényegében ugyanezen országokból voltak Budapestre delegált külföldi katonai attasék, akik voltaképpen nyílt állományú hírszerzőknek tekinthetők, ugyanis hírszerzési és tájékoztatói feladatuk mindenki, így a fogadó országok szervei számára is világos volt. A két világháború közötti katonai hírszerzés offenzív alosztálya klasszikus értelemben vett ügynököket is alkalmazott, sőt,

még differenciált hírszerző hálózatokat is létrehozott, elsősorban szintén a Magyarországgal szomszédos országokban, amelyekkel szemben az ország katonai, és így hírszerzési tevékenysége is irányult. Ezek konkrét tevékenységéről azonban túl sok információval nem rendelkezünk a források hiánya miatt,⁸ sejthetjük azonban, hogy a kisantant országokban magyar hírszerző tisztek a két világháború között különböző információszerző és diverzánsakciókat hajtottak végre, és néhány ilyen konkrét esetről, akcióról azért tud is a magyar hadtörténet-írás.

A katonai hírszerzés mellett a Magyar Királyi Államrendőrségen belül a két világháború közötti időszakban elsősorban a Budapesti Rendőr-főkapitányság, mint több szempontból országos illetékességű rendőri szerv foglalkozott a mai értelemben vett titkosszolgálati jellegű tevékenységgel és politikai rendészettel.⁹ Ezen belül is elsődleges

⁸ BODA–REGÉNYI, Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945), 119.

⁹ A két világháború közti magyar politikai rendőrség tevékenységének talán legjobb összefoglalóját nyújtja Kovács Tamás forráskiadványa Sombor-Schweinitzer József budapesti rendőrfőkapitány-helyettes magyar szélsőjobboldali mozgalmakról szóló feljegyzéseiből. Vö. *Rendőrségi célkeresztben a*

titkosszolgálati szervekként említendő a Magyar Királyi Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának Államrendészeti Osztálya és Politikai Rendészeti Osztálya. Mindazonáltal az 1920-as évek elején már a rendőrség budapesti és vidéki főkapitányságán is, a bűnügyi nyomozati szervezeti egységek keretein belül egy-egy politikai rendészeti osztály foglalkozott a mai szóval belső elhárítási feladatokkal. Az 1930-as évekre a szakmai munka túlnyomó részét végző budapesti osztály két alosztályra tagozódott, amelyen belül már megvalósult bizonyos mértékű specializáció is (szélsőjobboldal, szélsőbaloldal, helyszínbiztosítás, más szervekhez vezényelt detektívek felügyelete).¹⁰ A titkosszolgálati

*szélsőjobb. Dr. Sombor-Schweinitzer József feljegyzése a szélsőjobboldali mozgalmakról 1932–1943, forráskiad. KOVÁCS Tamás, Budapest, Gondolat Kiadó, 2009. A könyv kapcsán ugyancsak remek összefoglalót nyújt a két világháború közötti politikai rendőrségről és rendőrségi titkosszolgálati tevékenységről, elsősorban a belsőreakció-elhárításról Varga Krisztián tanulmányigényű kritikája. Vö. VARGA Krisztián, Politikai rendőrség és illegális mozgalmak a két világháború között, *Betekintő*, 2009/3. http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2009_3_varga_k.pdf*

¹⁰ BODA–REGÉNYI, Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945), 120.

munkát végző rendőrnyomozók a felderítés eszköztárából legkiterjedtebben a követést és figyelést, illetve az emberi forrású információszerezést (ideértve a provokátorok és a beépített nyomozók használatát) alkalmazták. Emellett már ismert volt a levél- és telefoncenzúra (azaz levél- és telefon-ellenőrzés, a korabeli, a maihoz képest persze még igen kezdetleges, de a kor színvonalán fejlettnak számító távközlési infrastruktúra lehallgatása); ezeket a belügyminiszter engedélye alapján, ám nem arra szakosodott szervezet és speciális technikai eszközök révén, hanem a postán kialakított kapcsolati pozíciók segítségével működtették. Már ekkor szakosodott, magas szintű titkosszolgálati szaktudással rendelkező nyomozók feleltek a helyiség-ellenőrzésért, azaz a lehallgatásért is.¹¹ A két világháború közötti politikai rendőrség működéséről, nyomozásairól viszonylag sok információval rendelkeznek a kutatók, de ezeket elsősorban csak szóbeli elbeszélésekből ismerhetjük, a levéltári források e tekintetben is viszonylag szűkösen állnak a történészek rendelkezésére. Tekintettel arra, hogy a rendőrségi detektívtestület múltja, hagyományai az Osztrák–Magyar Monarchia

¹¹ Uo. 121.

időszakára nyúltak vissza, a Horthy-korszak rendőrségi politikai nyomozóinak szakmai módszerei is a dualista rendszer felfogásában gyökereztek. A rendőrség és azon belül a civil ruhás nyomozók (korabeli szóhasználattal detektívek) végig megőrizték polgári tisztviselői jellegüket, és szakmai felfogásukban, mentalitásukban, illetve munkavégzési rutinjuk során élesen elkülönültek a honvédség és a csendőrség katonai állományú és mentalitású hírszerző- és kémelhárító tisztjeitől.¹² És bár elsősorban a kémelhárítás és a belsőreakció-elhárítás volt a feladatuk, a Magyar Királyi Államrendőrség mai értelemben vett titkosszolgálati szervei olykor végeztek külügyi hírszerző tevékenységet is, ráadásul a politikai rendőrségnek igen kiterjedt beépített detektívhálózata volt más állami szervek, így például a Külügyminisztérium vagy a haderő kötelékében is.¹³

¹² Uo.

¹³ Többek között Varga Krisztián rendvédelem-történész is felhívja rá a figyelmet a Horthy-korszak politikai rendőrségéről szóló monográfiájában, hogy Hetényi Imre budapesti rendőrfőkapitány-helyettes, a Magyar Államrendőrség titkosszolgálati részlegeinek vezetője milyen kiterjedt besúgóhálózatot működtetett a magyar állam szervein belül. Vö.

A Magyar Királyi Csendőrség katonailag szervezett, háború esetén a hadseregbe integrálandó, egyébként sok más ország hasonló szervével azonos módon a haderőn belüli katonai rendészeti feladatokat is ellátó, egyenruhás, alapvetően közbiztonsági profilú rendőri szerv volt, emellett (vagy ennek ellenére) voltak civil ruhás nyomozó egységei, amelyek titkosszolgálati tevékenységet is végeztek.¹⁴ Az eredetileg a közrend és köznyugalom fenntartására szánt csendőrségnél az 1920-as években egyre erősebb volt az igény arra, hogy saját erőből is képesek legyenek azokat a bűncselekményeket felderíteni, kinyomozni, illetve vizsgálni, amelyek a közbiztonsági feladatok ellátása során felmerültek. A csendőrség fokozatosan készült fel a meglehetősen nehéz szakmai feladatra. A szerv kijelölt munkatársai megfigyelőként részt vettek a bűnügyi, ezen belül politikai rendészeti részlegek által foganatosított eljárási cselekményekben, tanulmányozták a bűnügyi és a mai terminológiával élve nemzetbiztonsági

VARGA Krisztián, *Ellenség a baloldalon. Politikai rendőrség a Horthy-korszakban*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2015, 61–74.

¹⁴ Vö. VEDŐ Attila, A Magyar Királyi Csendőrség hírszerzési és kémelhárítási feladatai, *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2015/1, 5–25.

szakmai munkát. A Belügyminisztérium végül 1930. március 1-jén bocsátotta ki rendeletét (71.464/VI-b.-1930 számon) a Csendőr Nyomozó Osztály-parancsnokság felállításáról. Megszervezése Tihanyi Ferenc csendőr őrnagy nevéhez köthető, aki maga is éveken át személyesen tanulmányozta a titkosszolgálati munkát, mielőtt egy ilyen jellegű feladatokat végző csendőrségi alszervezet élére állt volna. A központi osztállyal párhuzamosan végül négy csendőrkerületben állítottak fel nyomozó alosztályokat, majd fokozatosan valamennyi kerületben megalakultak a nyomozó alosztályok, a csendőrnyomozók pedig a rendőrök és a katonák mellett egyre aktívabban és egyre magasabb szakmai színvonalon vettek részt a kémelhárítási és belsőreakció-elhárítási munkában is.¹⁵

A hivatásos hírszerző és kémelhárító tisztek viszonylag kis száma (a korszakban mindössze néhány száz ember dolgozott ebben a munkakörben országosan) nehézkessé tette, hogy a hivatásos titkosszolgálati szakemberek maguk épüljenek be a megfigyelni kívánt szervezetekbe, illetve külföldön maguk

¹⁵ BODA–REGÉNYI, Önálló magyar hírszerzés és elhárítás (1918–1945), 122.

végezzenek tényleges hírszerző tevékenységet. A tényleges információszerző munkát így nem sokszor nem hivatásos hírszerzők, hanem ügynökök, informátorok végezték – olyan civilek, akik különböző előnyökért (például anyagi vagy természetbeni juttatás, illetve büntetés elengedése) cserébe együttműködtek a szervekkel. A rendőrségi és csendőrségi nyomozóknak, illetve a katonai hírszerző és kémelhárító tiszteknek kiterjedt informátori hálózata volt az állami intézményeknél, nagy állami vállalatoknál, és az egyes politikai szervezetek tagjai között is, valamint természetesen külföldön is. Munkájuk elsősorban abból állt, hogy informátoraikkal találkoztak, konzultáltak, majd az így gyűjtött adatokat rendszerezték, elemezték – az információszerzés e nagyon rég, lényegében a szakma létezésének kezdetétől fogva jól bevált módját nevezzük humán hírszerzésnek (angolul *human intelligence*, röviden *HUMINT*).¹⁶

¹⁶ A humán hírszerzés elméletéről és gyakorlatáról lásd bővebben: DRUSZA Tamás–KÁROLY László–LAUFER Balázs–REGÉNYI Kund, *Információszerzés kapcsolati forrásai*, szerk. REGÉNYI Kund, Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2019. https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14284/Informacioszerzes_kapcsolati_forrasai_2019.pdf;jsessionid=772D006A9C5

A fent említett, valamilyen formában nyilvánosan működő, „kifelé” is létező, jogszabályokban és szervezeti és működési szabályzatokban definiált állami nemzetbiztonsági szervezetek mellett létezett ugyanakkor számos, egymással is szoros átfedést mutató, máig csak részben feltárt történettel rendelkező, „kifelé” tulajdonképpen egyáltalán nem létező, félhivatalos, sokszor csak fedőszervezeteken keresztül működő titkos irreguláris, kvázi-állami katonai szervezet. A hivatalosan nem létező, titkosszolgálati jellegű szervezetek a korlátozások alatt álló haderő fedett/rejtett alakulatai voltak, bár természetüknél fogva csak korlátozott katonai és állami irányítás alatt álltak, tagjaik számos esetben autonóm módon, vagy a feletteseiktől kapott utasításokkal ellentétesen cselekedtek, és ebből bizony bonyodalmak, illetve az irreguláris katonák és az állam közötti komoly ellentétek is származtak. Társadalmi egyesületi formában működött, ugyanakkor lényegében irreguláris katonai szervezatként funkcionált a korszak két nagy, erősen félkatonai jellegű veteránegyesülete, a pártpolitikában is élénk

E020494B69BFE74E3FD33?sequence=1, letöltés ideje: 2023. április 13.

részt vállaló, és a kormánnyal sem mindenben egyetértő Ébredő Magyarok Egyesülete¹⁷ és az eredetileg is katonatiszti érdekvédelmi szövetségként alapított Magyar Országos Véderő Egylet.¹⁸

¹⁷ Az Ébredő Magyarok Egyesülete az első világháború és a forradalmak utáni Magyarországon legbefolyásosabb nacionalista társadalmi egyesülete volt, mely az 1920-as évek elején saját segédrendőri milíciákat, karhatalmi alakulatokat és titkosszolgálati jellegű, kvázi-állami/mélyállami hírszerző apparátust tartott fenn, és erősen befolyásolta a pártpolitikát is. Tagjai számos hírhedt, antiszemita és irredenta indíttatású bűncselekményt, kisebb-nagyobb terrorcselekményt követtek el. Az 1920-as években lényegében a fegyverkezési korlátozások alatt álló haderő rejtett kiegészítő alakulataként funkcionált. Alapítói és vezetőségi tagjai között számos politikust és katonatisztet találunk, pl. Prónay Pált, Héjjas Ivánt, vagy Gömbös Gyula későbbi miniszterelnököt. Működése csúcspontján tagsága több százezresre volt tehető, elnökei az 1920-as évek elején Szmrecsányi György, Eckhardt Tibor és Buday Dezső nemzetgyűlési képviselők voltak. Jelentősége 1923 után, a kormánypártból kiváló Magyar Nemzeti Függetlenségi Párt (Fajvédő Párt) megjelenésével fokozatosan, majd komolyan az 1930-as években létrejövő, részben az egyesület tagjaiból szerveződő, nyugati mintájú magyar fasiszta és nemzetiszocialista pártok megalakulásával csökkent, ezzel együtt egészen 1945-ig működött. Történetének első éveiről lásd: ZINNER Tibor, *Az ébredők fénykora, 1919–1923*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1989.

¹⁸ A Magyar Országos Véderő Egylet 1918 novemberében, félkatonai ellenforradalmi egyesületként alakult, és fokozatosan vált a Horthy-rendszer a rendszer egyik legnagyobb tömegbázisú

Ugyanakkor az egyik ilyen milicista jellegű szervezet, pontosabban ezek korlátozott állami irányítás alatt álló, a katonai vezérkar által mozgatott, bár csupán korlátozott állami irányítás alatt álló csúcsszerve volt az 1920-as években egy sajátos, titkosszolgálati jellegű, elvileg szinte teljes titokban működő katonai szervezet, a korábban már említett, jelen

szervezetévé, tagsága nagy részét katonák és volt katonák adták. Egyik alapítója Gömbös Gyula későbbi miniszterelnök volt. Az 1920-as években lényegében a fegyverkezési korlátozások alatt álló haderő rejtett kiegészítő alakulataként funkcionált. Az 1920-as években az Ébredő Magyarok Egyesületével együtt korszak egyik meghatározó antiszemita-revizionista egyesülete, a vezetésben az 1930-as évek második felétől kezdve a nyilaskeresztesek és más szélsőjobboldali pártok képviselő kerültek többségbe 1942-től vezetősége a magyar szélsőjobboldali szervezetek összefogására mozgósított, tagjai pedig nagy arányban léptek be a Nyilaskeresztes Párt milíciájába is. 1944 elején 144 fiókegysülettel rendelkezett, melyek egyenként átlagosan 200 tagot számláltak. Csaknem mindegyikhez tartoztak fiatalokat tömörítő lövészklubok is. A német megszállás után belügyminiszteri rendelettel a kisebb szélsőjobboldali egyesületeket is a MOVE-be olvasztották. Az egyesület töredékesen fennmaradt iratai kutathatók a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában: HU-MNL-OL-P 1360. Történetéről lásd: DÓSA Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetesen magyar fasiszta szervezet*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.

¹⁸ HU-MNL-OL-K 64-1922-20-1920/263.

tanulmány egyik társszerzője publikációiban már számos alkalommal elemzett és bemutatott Kettőskereszt Vérszövetség, mely egyébként az Ébredő Magyarok Egyesületével és a Magyar Országos Véderő Egylettel is nagyon szoros kapcsolatban állt, illetve nyilvánvalóan a három szervezet tagjai között is nagy volt a személyi átfedés, könnyű volt közöttük az átjárás. A szervezet tagjainak igen nagy része irredenta nézeteket valló, határon túlra került magyar területekről származó, első világháborús veterán, elsősorban volt katonák és rendvédelmi alkalmazottak, illetve közöttük katonaviselt közigazgatási alkalmazottak. A titkos ireguláris katonai szervezet, mely a korszak „mélyállam”-ának is nagy mélységében helyezkedett el, részben valószínűleg a Honvédelmi Minisztérium, azon belül a Vezérkar, kisebb részben valószínűleg a Külügyminisztérium, később pedig részben formálisan, segédrendőri jellegű alakulatként a Belügyminisztérium alárendeltségébe tartozott, és alkalmazható volt többek között a hivatalos magyar külpolitikai irányvonalba nem illeszthető feladatok (pl. a nyugat-magyarországi felkelés magyar irreguláris

katonai alakulatainak akciói,¹⁹ illetve a kisantant államokban elkövetett szabotázs- és propagandaakciók) végrehajtására. Minden valószínűség szerint a szervezet 1919 őszén jött létre az ellenforradalom védelmére, a kommunista és más baloldali erők elleni harcra, és nagy számú állami alkalmazott tagján keresztül igyekezett behálózni a közigazgatási apparátust, és így szemmel tartani mindenféle baloldali, vagy legalábbis nem kormánypárti politikai szervezkedést, majd a trianoni békeszerződés hatályba lépése után, 1920 körül pedig a céljai kiegészültek a megcsönkített ország területi integritásának helyreállításával. A szervezet legfelsőbb szintű parancsnoka Siménfalvy Tihamér²⁰ ezredes (1878–1929),

¹⁹ Erről lásd bővebben: TÓTH Imre, *Két Anschluss között. Nyugat-Magyarország és Burgenland Wilsontól Hitlerig*, Pécs, Kronosz Kiadó, 2020, 89–131.

²⁰ Vö. SERFŐZŐ Lajos, A titkos társaságok és a róluk folytatott parlamenti viták 1922–1924-ben, *Párttörténeti Közlemények*, 1976/3, 79–80. Siménfalvy Tihamér leginkább a Vitézi Rend egyik törzskapitányaként ismert, titkosszolgálati tevékenységéről jóval kevesebb forrás maradt fenn. Az általa vezetett titkosszolgálati szerv megfigyelte többek között az emigrációba távozott Károlyi Mihályt is. Vö. Siménfalvy Tihamér vszkt. ezredes felterjesztése a Kormányzó Katonai Irodájához Károlyi Mihály szabadkai tartózkodásáról, Budapest, 1924. október 1., in *Megfigyelés alatt*.

1926-tól tábornok volt, aki az 1920-as évek elején külföldi szélsőjobboldali katonai szervezetekkel, különösen az osztrák és a német nacionalista *Freikorps* és *Heimwehr* elnevezésű katonai mozgalmakkal, katonatiszti körökkel, a vesztes országok haderőinek leszerelése ellen küzdő, államilag nyilván támogatott veteráncsoportokkal is igen élénken kereste a kapcsolatot a megcsonkított ország területi revíziójának valamilyen fokú elérése érdekében.²¹ Miként arra a jelen rövid hadtörténelmi tanulmány társszerzője, Kántás Balázs hadtörténész-levéltáros már korábbi szakmai publikációiban is rámutatott, a szervezet vidéken szerveződő alakulatainak vezetője Makkay/Makay/Makai Imre százados volt – neve több írásmóddal előfordul a

Dokumentumok a horthysta titkosrendőrség működéséről 1920–1944, forráskiad. BERÁNNÉ NEMES Éva, HOLLÓS Ervin, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1977, 100–101. Az irat ma is fellelhető a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában. Jelzete: HU-MNL-OL-K 149-1924-1-2042.

²¹ A magyar–bajor–osztrák titkos tárgyalásokról lásd bővebben legújabban: KÁNTÁS Balázs, *Magyar–bajor–osztrák revizionista együttműködési kísérletek, 1919–1923*, Budapest, Hungarovox Kiadó, 2023.

forrásokban –,²² aki már 1920-ban a Fővezérség, az alakulófélben lévő új magyar haderő vezetőtestületének a hírszerzési referense volt, és többek között magával gróf Bethlen Istvánnal, a későbbi miniszterelnökkel is nagyon szoros, közvetlen munkakapcsolatban állt.²³ Továbbá vezető szerepet töltöttek be szervezetben a

²² Makkay Imre vezető szerepe a KKV SZ-ben igazolható a Kováts testvérek és társaik büntetőügyében hozott ítéletből. A per irataiból egy bűncselekménynek látszó, valójában fedett katonai titkosszolgálati akció narratívája bontakozik ki. Lásd: HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. Kováts Tivadar és társai büntetőpere. Továbbá lásd: VARGYAI Gyula, *A biatorbágyi merénylet. Merénylet a merénylet ellen*, Budapest, Hadtörténelmi Levéltár – Paktum Nyomdaipari Társaság, 2002. Prónay Pál, aki az irredenta katonai alakulatok, többek között a Kettőskereszt Vérszövetség megszervezésének szerepét is magának vindikálja, ugyancsak azt írja emlékirataiban, hogy Makkay Imre tüzér százados ebben vezető szerepet játszott az ő irányítása alatt. PRÓNAY, *A határban a balál kaszál*, 162–163.

²³ HU-HL-VKF 1920. II. csoport 33. doboz. Az összműködés biztosítása céljából a Nyilvántartó Iroda által összehívott értekezlet jegyzőkönyve, 1920. szeptember 28. Az iratra Pócs Nándor, az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára kutató levéltárosa hívta fel Kántás Balázs hadtörténész-levéltáros figyelmét, amit jelen tanulmány szerzői ezúton is köszönettel fogadnak.

fehérterror²⁴ olyan hírhedt alakjai, mint Héjjas István tartalékos főhadnagy, Prónay Pál alezredes és Ostenburg-Morawek Gyula őrnagy, a hírhedt különítményparancsnokok, akik egyébként titkosszolgálati jellegű tevékenységet végző, irreguláris katonai alakulatok szervezésével is foglalkoztak, illetve a későbbi miniszterelnök és a korszak befolyásos radikális jobboldali politikusa, Gömbös Gyula vezérkari százados, illetve Endre László,²⁵ Zadravec István táborigazgató, Klebelsberg Kuno belügy-, majd közoktatási miniszter, Habsburg Albrecht főherceg, Görgey György ezredes, Csörgy Károly tábornok, valamint egy bizonyos (vitéz Sassy) Szabó József ezredes.²⁶ A

²⁴ A fehérterrorról lásd részletesebben például Bődök Gergely PhD-értékelését: BÖDÖK, *Vörös- és fehérterror Magyarországon, 1919–1921*.

²⁵ Endre László saját bevallása szerint is tagja volt az ÉME-nek, a MOVE-nak, az Etelközi Szövetségnek és a KKVSSZ-nek is, noha vezető szerepét a radikális jobboldali szervezetekben népbírói büntetőperében tagadta. Vö. *Az Endre-Bakj-Jaross-per*, forráskiad KARSAI László, MOLNÁR Judit, Budapest, Cserépfalvi Kiadó, 1994, 25.

²⁶ Endre László a népbírói elölts azt vallotta, hogy míg az EX-ben az államigazgatás magas rangú tisztviselői tömörültek, a KKVSSZ-nek leginkább katonák voltak a tagjai. Ő nevezte meg a

Kettőskereszt Vérszövetség megalakulását a Szegeden szerveződő ellenkormány Horthy Miklós vezette fegyveres erejéhez, a Nemzeti Hadsereghez és a fővezér²⁷ közvetlen környezetéhez szokás kötni,²⁸ alapításában

vezetőségi tagok között (vitéz Sassy) Szabó József ezredest is. *Az Endre–Baký–Jaross-per*, 25.

²⁷ Pölöskei Ferenc, a Kádár-korszakban működő prominens történész adattartalmában használható, de ideológiailag erősen elfogult monográfiájában egyenesen azt írta, hogy nem csupán a tiszti különítmények, de az Ébredő Magyarok Egyesülete, a Magyar Országos Véderő Egylet és a Kettőskereszt Vérszövetség fegyveres, paramilitáris alakulatai már 1919-ben a Nemzeti Hadsereg és annak fővezére, Horthy Miklós közvetlen irányítása alatt álltak. Habár kétségtelenül voltak átfedések az irredenta egyesületek tagsága és a Nemzeti Hadsereg személyi állománya között, illetve a szegedi ellenforradalmi kormány éppen a Kettőskereszt Vérszövetség égisze alatt igyekezett a különböző fegyveres csoportokat egységes irányítás alá vonni, az antibolsevizmus eszméje pedig szinte minden ekkoriban működő fegyveres formációt összekötött, ez így igen erős leegyszerűsítés. A kormányzat az irreguláris katonai szervezeteket csak korlátozottan tudta ellenőrizni. Vö. PÖLÖSKEI Ferenc, *Hungary After Two Revolutions 1919–1922*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1980, 15.

²⁸ Erről többek között Mester Miklós (1906–1989) történész és politikus, aki a Horthy-korszakban maga is számos titkos társaság tagja volt, számol be egy vele időskorában készült interjúbán: OSZK 1956-os Intézet OHA–45. sz. 53. Mester Miklós-interjú. Készítette Gyurgyák János és Varga Tamás 1986-ban. A memoárt

pedig olyan, később befolyásossá váló katonatisztek és politikusok vettek részt, akiknek egy részétől a Tanácsköztársaság bukása utáni időkben nem állt messze a jobboldali katonai diktatúra bevezetésének gondolata.²⁹ Az elképzelésre e bizonytalan időkben még az alapvetően egyébként konzervatív nézeteket valló Horthy Miklós, Magyarország nem sokkal később megválasztott régens államfője is hajlott, és csak fokozatosan, az antant és Bethlen István mérsékeltebb politikusi környezetének nyomására mondott le a haderő által vezetett állam gondolatáról, és tért vissza az alkotmányos, parlamentáris keretekhez...³⁰

A Kettőskereszt Vérszövetség és talán közvetve, vele együtt egyéb titkos, hozzá kötődő irreguláris katonai alakulatok, különleges

– miután az Intézetet megszüntették – a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár őrzi napjainkban. Idézi: SZEKÉR Nóra, *A Magyar Közösség története*, PhD-értekezés, Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történettudományi Doktori Iskola, 2009, 75.

²⁹ TURBU CZ Dávid, Horthy Miklós vilásképe és gondolkodásmódja az első világháborút követően, in *Trianon után. Politikai gondolkodás és történetírás*, 167–186.

³⁰ TURBU CZ Dávid, *Horthy Miklós*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2011, 66–92.

irredenta hadműveleti csoportok, diverziós titkosszolgálati sejtek parancsnoka, Siménfalvy Tihamér, a Székely Hadosztály korábbi vezérkari főnöke Horthy Miklós kormányzó legfelsőbb katonai körének befolyásos tagja volt. Pócs Nándor *Varjúsereg* című, a két világháború közötti magyar „mélyállam”-ot, eddig szinte ismeretlen, kvázi-állami, erősen titkosszolgálati jellegű (fél)katonai szervezeteket, illetve a magyar állammal való ellentmondásos viszonyukat vázlatosan, lényegre törően bemutató, egyúttal új kutatási eredményeket összegző kismonográfiájában így ír a mára szinte elfeledett, az 1920-as években mégis igen fontos szerepet játszó katonai titkosszolgálati vezetőről:

„Jóllehet Gömbös szerette magát a KKV SZ valódi irányítójaként feltüntetni, a gyakorlati ügyeket minden biztonnyal a Bethlenhez húzó Siménfalvy Tihamér ezredes intézte.³¹ Pozícióját azután foglalta el, hogy 1919 áprilisáig Kratochvíl Károly és a Székely Hadosztály vezérkari főnökeként szolgált. Az ekkor szerzett

³¹ Siménfalvy Tihamér és gróf Bethlen István kapcsolatáról lásd HU-ÁBTL 4.1. A-738. Prónay Pál naplója 1918-1921, III. kötet. 370.

tapasztalatai, kapcsolatai – és az a tény, hogy Kratochvillal ellentétben a kapituláció után nem Erdélybe, hanem Szegedre sietett – csakhamar magasabb polcokra segítették. Bizalmi állását jelzi, hogy már 1920 decemberében a Vitéz Szék tagjává, majd annak törzskapitányává nevezték ki,³² sőt egyes ceremonális alkalmakkor Horthy személyes képviselőjeként jelent meg. Érdekesség, hogy egy korai vitézavatáson segédtisztjével, Szügyi Zoltán főhadnaggyal mutatkozott, akit majd 1944-ben a kiugrás katonai előkészítése érdekében felállított, elit ejtőernyős alakulat, a Szent László Hadosztály parancsnokává neveztek ki.³³ Siménfalvy megszolgált a bizalmat. A külföldre menekült Károlyi Mihályt és Prónay Pál segítségével, egy Bécsben felállított expozitúrán keresztül az egész (szélső)baloldali emigrációt figyeltette. A IV. Károly második visszatérését megakadályozó budaörsi csatához (1921. október 23.) a KKVSZ alakulatait egy külön ilyen esetekre kidolgozott riadórendszerrel hívatta

³² A vitézi szék tagjai. *Új Barázda*, 1920. december 15. 2.

³³ A szegedi vitézek beiktatása. *Szegedi Napló*, 1921. október 3. 1. Szügyi Zoltánról bővebben: SZEKÉR Nóra, Titkos társaság. A Magyar Testvéri Közösség története, Budapest, Jaffa Kiadó, 2017, 18–22.

össze és a királyt is ő tartóztatta le. Őrizte, de nem gyűlölte: állítólag a tatai Eszterházy-kastélyban fogva tartott Károlyt az őrzésével megbízott Kőváry Ottó-féle különítmény ki akarta végezni, amit csak Siménfalvy fellépése akadályozott meg. Továbbá az 1925-ös frankhamisítási botrány kirobbanása után Siménfalvy sokat tett azért, hogy Horthyról és a kormányról néhány megbízott strómanra terelődjön a gyanú.³⁴ Tehát az igazi bennfentesek közé tartozott, erre utalnak Zadravec István, az ellenforradalom tábori püspökének visszaemlékezései is. Eszerint a KKV SZ főparancsnoka Héjjas Iván, Gömbös Gyula, Perényi Zsigmond stb. mellett tagja volt az EX³⁵ állandó „irredenta bizottság”-ának. A Fővezérség Nyilvántartó Irodáján dolgozó Siménfalvy már 1919 őszétől az elcsatolt

³⁴ WINDISCH-GRAETZ Lajos, *Hősök és csirkefogók. Megélt világtörténelem 1899–1964*, Budapest, Szépművészeti Könyvek, Budapest, 2019, 175–235.

³⁵ EX = Etelközi Szövetség, a Horthy-korszak kormányközeli-kormánypárti, a szabadkőművességhez hasonló, annak nacionalista változataként funkcionáló titkos társasága, lényegében a politikai és katonai elit, a kormányzat informális érdekegyeztető fóruma. Történetéről lásd: FODOR Miklós Zoltán, *Az Etelközi Szövetség története*, in *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve*, 2007 (XXXI.), Salgótarján, 2008, 118–156.

részeken mozgolódó irredenta csoportok egyik irányítója volt, s támogatta, hogy a különböző katonai és a külügyi szervek a nagyobb hatékonyság érdekében szorosabb együttműködést alakítsanak ki a kisantantellenes hírszerzés frontjain.”³⁶

Mindehhez talán érdemes néhány szót részletesebben is ejtenünk a mára szinte elfeledett, saját korában mégis prominens katonai titkosszolgálati vezető életrajzáról is... Mivel azonban Siménfalvy életrajza és a magyar katonai titkosszolgálatok története nem válik el élesen egymástól, a szerzők mindenkori olvasó elnézését kérik, hogy a tanulmány itt-ott kicsit csapongóra sikeredett, és hol személyi életrajzi adatokat, hol pedig titkosszolgálat-történeti tényeket közöl párhuzamosan.

Olasz Lajos történész, a Szegedi Egyetem docensének, a jeles hadtörténésznek ezúton is köszönettel tartozunk, amiért Siménfalvy Tihamér életrajzához fontos adalékokkal szolgált egy általa írott, jelen munka keletkezésekor még kéziratban lévő, alapos

³⁶ PÓCS Nándor, *Varjúsereg. Kováts Tivadar és a magyar fajvédelem láthatatlan útjai*, Budapest–Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára–Kronosz Kiadó, 2022.

kézikönyv-fejezettel. Ennek tanúsága szerint vitéz semjénfalvi Siménfalvy Tihamér régi erdélyi nemesi család leszármazottja volt. Családja az Erdélyben elterjedt unitárius hitet követte. A család szerény körülmények között élt. Az elemi iskola elvégzése után, 1889-ben Siménfalvy Tihamér a Tordai Unitárius Gimnázium és Polgári Iskola diákja lett.³⁷ Szorgalma és kiváló tanulmányi eredménye nyomán több éven keresztül elnyerte egy szegény sorsú, ám tehetséges diákok számára létesített alapítvány támogatását. Végül 1893-ban beiratkozott a Kolozsvári Unitárius Kollégium ötödik középiskolai osztályába, azonban hamarosan megszakította polgári középiskolai tanulmányait, és úgy döntött, hogy katonai pályára lép. Elvégzett egy féléves katonai előkészítő tanfolyamot, majd 1894 őszétől már a Ludovika Akadémia tisztjelölt hallgatója volt. A katonai akadémia elvégzése után, 1898. augusztus 18-án hadapród-tiszthelyettessé avatták ünnepélyes keretek között. Tényleges katonai szolgálatát a Magyar Királyi 22. Honvéd Gyalogezred II. zászlóaljának

³⁷ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*, kéziratban, megjelenés előtt, a készülő *A Trianoni békediktátum története hét kötetben* című kézikönyvsorozat 6. kötete.

kötélékében kezdte meg, ahol 1899. november 1-jén végül hadnaggyá léptették elő.³⁸

1901. június 1-jével átvezényelték a 25. Honvéd Gyalogezredhez, majd július 16-án áthelyezték a brassói 24. Honvéd Gyalogezred állományába. 1903. szeptember 1-jén kinevezték főhadnagynak, és visszakerült a 25. honvéd gyalogezred állományába.³⁹ Szolgálati helyei gyorsan változtak, aminek köszönhetően a fiatal tiszt igen sokat és gyorsan tanult, és hamar megismerkedett a haderő összetett működésével.

1904–1905-ben honvéd felsőbb tiszti tanfolyamot végzett, majd 1907 és 1909 között a bécsi Hadiiskolán tanult tovább, hogy vezérkari tisztté válhasson. 1909. október 12-én végül felvették a vezérkari testületbe, és 1909. november 1-jén előléptették 2. osztályú századossá, és a nagyszebeni 76. Honvéd Gyalogdandár parancsnokságára vezényelték, és vezérkari tiszti beosztást kapott. (A századosi rendfokozatnak a Monarchia korabeli Magyar Királyi Honvédségnél ekkor több rangosztálya volt, amelyeket hasonlóan kell elképzelni, mint a mai magyar hadnagyi és főhadnagyi

³⁸ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

³⁹ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

rendfokozat közötti különbséget, amelyek egyébként a mai NATO-tagállamok haderőiben egy katonai rendfokozat különböző osztályainak számítanak, és mindkettő OF-1 kóddal szerepel a NATO rendfokozati táblázatban.) A fiatal vezérkari tiszt 1909-ben publikálta *A léghajó a tábori és várharcban* című, a kor színvonalán magas szinten megírt hadművészeti tanulmányát a Magyar Katonai Közlöny folyóirat hasábjain, amelyben mind a motor nélküli, mind pedig a motoros léghajók sokrétű katonai alkalmazási lehetőségeiről ír mind a támadó, mind pedig a védekező hadműveletekben. A fiatal százados mintha a közeli katonai jövőbe látott volna – a légi járművek katonai alkalmazhatósága ugyanis 1909-ben még igen kezdetleges stádiumban járt, az első világháborúban azonban már mind a léghajók, mind pedig a repülőgépek fontos szerepet tölthettek be a hadviselésben, ha még nem is kaptak olyan kiemelt szerepet, mint később, a második világháború fő úttörő haditechnikai eszközei. E hadművészeti tanulmányt a jelen hadtörténelmi tematikájú dokumentum-összeállítás keretében, mint a Horthy-korszak mára elfeledett titkosszolgálati vezetőjének fontos szakmai művét, ugyancsak közzétesszük, mivel sok mindent elmond

szerzője szakmai orientációjáról, sokrétű katonai érdeklődéséről és felkészültségéről, és megmagyarázza, miért töltött be olyan beosztásokat, amelyeket betöltött.

Miként Boda József is írja a polgári magyar állam nemzetbiztonsági szerveiről szóló tanulmányában, a repülőgépek és a léghajónak már az első világháború idején is jelentős szerep jutott a tágabb értelemben vett titkosszolgálati, felderítő jellegű tevékenységben:

„A léghajók és repülőgépek alkalmazása a hadműveletek során új lehetőséget biztosított az ellenséges csapatok, csapatmozgások viszonylag nagy mélységű felderítésére, megfigyelésére és légi felvételek készítésére.

A nagy háború kitörésekor azonban a repülés, és a repülőtechnika még csak a kísérletezés korát élte. A háborús mozgósítás időszakában az antant mintegy 400, a központi hatalmak pedig csaknem 260 repülőgépet volt képes kiállítani.

Az Osztrák-Magyar Monarchia harci gépei és repülésének szervezettsége korszerűtlen volt. Nem voltak részletesen kidolgozva a repülőgépek alkalmazásának elvei. A rendelkezésre álló különböző típusú gépeket minden feladatra –

felderítés, légi harc, bombázás – együttesen alkalmazták. A mozgósítás elrendelésekor hét táborig repülő századot állítottak fel. A táborig repülő századokhoz 6 repülőgép, 1 személygépkocsi, 2 segély gépkocsi, 1 tehergépkocsi, és 90 hámos ló tartozott.

A légi felderítést a repülőgép megfigyelő pilótája szabad szemmel, esetleg távcsővel végezte, melynek során megfigyelte az ellenséges csoportosítások elhelyezkedését, mozgását, és a terepet. A megfigyelő tiszt fényképeket és vázlatot készített a felderítő repülések alkalmával. A felderítés eredményeit, a híradó eszközök korlátozott hatótávolsága miatt legtöbbször a bevetések után személyesen jelentette. Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészete is hatékonyan alkalmazta a repülőgépeket az ellenséges flották és egyéb célok felderítésére.”⁴⁰

Siménfalvy Tihamért 1911. május 1-jén áthelyezték a Magyar Királyi Hadügyminisztérium 1. Osztályára, és Bécsbe

⁴⁰ BODA József, *A polgári magyar állam „nemzetbiztonsági” szervei, in Tanulmányok a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelem-történetéből*, szerk. BODA József–PARÁDI József, Budapest, Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2015, 39–64.

vezényelték, a közös haderő vezérkarához, ahol a Távíró Irodán kapott beosztást. A közös Hadügyminisztérium távközlési tisztjeként már közeli kapcsolatba kerülhetett az Osztrák–Magyar Monarchia katonai titkosszolgálatával, az Evidenzbüro-val, vagyis Nyilvántartó Irodával is. Az ekkoriban még fiatal tiszt titkosszolgálati karrierje így lehetséges, hogy korábban kezdődött, mint az életrajza „hivatalos” verziójából kiolvasható a kutatók számára. Az, hogy erről nem maradt fenn dokumentum, csak a korabeli szolgálatok magas színvonalú munkáját dicséri. A fiatal tiszt szolgálatát 1912. október 14-én az uralkodó, I. Ferenc József császár és király a „legfelsőbb megalégedettség” kifejezésével honorálta, és 1912. november 1-jén végül 1. osztályú századossá léptették elő.⁴¹

Az első világháború kirobbanását követően Siménfalvy Tihamér a Hadügyminisztérium 5. Ügyosztályán teljesített szolgálatot. 1915 májusában a 2. Hadsereg XII. Hadtestének parancsnokságára vezényelték. A fiatal tiszt részt vett a gorlicei áttörésben, majd az orosz csapatok üldözésében, egészen a Szeret folyó térségében lévő Jezierzányig. Itt szerezte meg

⁴¹ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

legkomolyabb harctéri tapasztalatait, amelyek későbbi katonai vezetői működésére és szemléletére, szakmaiságára is minden bizonnyal komoly hatást gyakoroltak.⁴²

Miután a XII. Hadtestet kivonták a tűzvonalból, Siménfalvyt is átvezényelték a déli frontra, a Karintiát védő Rohr Ferenc tábornok vezette hadseregcsoport parancsnokságára. Amikor 1916 februárjában a tiroli offenzívára készülve a Rohr-hadseregcsoportot feloszlatták, és ugyancsak Rohr tábornok parancsnoksága alatt megszervezték a 10. Hadsereget, Siménfalvy az új seregetest vezérkari osztályára került áthelyezésre. 1917. május 1-jén vezérkari. őrnaggyá léptették elő, augusztus 1-jén pedig átvette a 10. Hadsereg vezérkari osztályának vezetését. A fiatal tiszt aktívan részt vett a caporettói áttörést kísérő osztrák–magyar hadműveletekben, és seregteste egészen a Monte Grappaig tört előre. Végül 1918. november 1-jén más frontszakaszok összeomlása miatt visszavonulási parancsot kapott, és Siménfalvy bajtársaival együtt maga is visszavonulásra kényszerült.⁴³

⁴² OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

⁴³ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

Siménfalvy Tihamér végül 1918 utolsó hónapjaiban tért vissza Magyarországra, ahol a meglehetősen zavaros, politikai és gazdasági összeomlást hozó időszakban, 1918. november 11-jei hatállyal kinevezték az erdélyi 38. Hadosztály vezérkari főnökének. A hadosztályt a frontról hazatérve, kapkodó és utólag hibásnak bizonyuló intézkedéssel leszerelték, de november 10-én elrendelték, hogy az Erdélyi Katonai Kerületi Parancsnokság szervezze újjá, és töltsen fel a keretét katonákkal, mert ennek a csapattestnek kellett megvédelmeznie az ország délkeleti területeit. A román haderő térnyerésének megállítása érdekében Erdély katonai parancsnokának Kratochvil Károly ezredest neveztek ki, aki a 38. Hadosztály egységeire, erdélyi nemzetőr alakulatokra és toborzott székely önkéntes katonákra építve végül megszervezte a Székely Hadosztály néven ismertté vált, részben irreguláris keretek között működő, ám komoly hősi harci cselekményeket végrehajtó csapattestet. A hadosztály vezérkari főnöke Siménfalvy Tihamér őrnagy lett, aki a vezérkari testület december 14-ei felszámolását követően állományilletékesség tekintetében a

hadosztály 23. Gyalogezredéhez lett átvezényelve.⁴⁴

Az 1918. decemberi román támadás utáni időszakban a Székely Hadosztály csapatai folyamatosan harcban álltak Kelet-Erdély védelmében. Azonban az igen nagy területen szétszórt csapatok kézben tartása, műveleteik összehangolása, és a közöttük való összeköttetés biztosítása, a hadianyag-ellátás kérdései, a magyar forradalmi hatóságokkal való súlyos konfliktusok kezelése, majd végül 1919. március 21-e, a Tanácsköztársaság kikiáltása, a kommunista kormányzat rossz és elhamarkodott politikai döntései után után a vörös csapatokkal való összetűzések rendkívül nehéz feladatot állítottak Kratochvil Károly és Siménfalvy Tihamér elé. Eközben a román erők minden korábban megkötött egyezményt figyelmen kívül hagytak, és egyre újabb és újabb magyar területeket foglaltak el – az ország keleti részére fokozatosan benyomult a román haderő, Kelet-Magyarország megszállás alá került. Kratochvil Károly döntése nyomán a Székely Hadosztály zöme 1919. április 26-án végül kényszerűen letette a fegyvert a románok előtt, a magyar katonák mentették a menthetőt,

⁴⁴ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

ám hadifogságba estek. A fogságba került magyar tiszteket és legénységet Brassóba internáltak, majd 1919. május 23-án a fogságban lévő székely-magyar katonák megalakították a Szent László Székely Rend nevű veteránegyesületet, mely célja a bajtársi összetartozás, a szülőföld szolgálata, az önsegélyezés volt és a tagok harci cselekményeiről való megemlékezés volt. A szervezet kormányzója Kratochvil Károly, főtitkára Siménfalvy Tihamér lett.⁴⁵

Siménfalvy Tihamér végül több tisztársával együtt, kalandos módon megszökött Brassóból, a román fogságból, és Szegedre utazott, ahol a Nemzeti Hadsereghez csatlakozott, és az ekkor Horthy Miklós vezette Hadügyminisztériumban kapott beosztást. Június végén politikusok és a katonatisztek egy csoportja, Magasházy László, Toókos Gyula és mások titkos társaságot alapítottak Etelközi Szövetség (EX)⁴⁶ néven, amely új, úgynevezett

⁴⁵ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

⁴⁶ Az Etelközi Szövetség történetéről lásd bővebben: KÁNTÁS Balázs, *A magyar „fébér szabadkőműveség”. Adatok és levéltári források az Etelközi Szövetség, a Horthy-korszak befolyásos politizáló titkos társaságának töredékes történetéhez*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság–Magyar Elektronikus Könyvtár, 2021.

„ellenforradalmi honfoglalást”, országátalakítást, illetve a történelmi Magyarország területének védelmét és helyreállítását tűzte ki céljául. Ehhez kapcsolódva az ekkor részben irreguláris keretek között működő, ellenforradalmi magyar haderő felsővezetése létrehozta a már említett Kettőskereszt Vérszövetség (KKVSZ) nevű titkos irreguláris katonai szervezetet, amely, amely az idegen megszállás alá került területek visszafoglalásának előkészítését, hírszerző tevékenység folytatását, szabotázsakciók tervezését és végrehajtását tekintette céljának. E már említett entitás erősen titkosszolgálati jellegű, kifelé társadalmi egyesületnek tűnő, fedésben működő, tartalékos jellegű katonai szervezet volt, amely tagjai közé főleg katonaviselt embereket, első világháborús veteránokat szervezett be, illetve az ország több területén tevékenykedő, önszerveződő félkatonai alakulatokat vonta egységes állami irányítás alá, legalábbis megkísérelte egységes irányítás alá vonni, ami természetesen az irreguláris keretek között működő katonai szervezetek esetében nehéz, és csak

<http://real.mtak.hu/122855/>; letöltés ideje: 2023. május 31.

korlátozottan teljesíthető feladat volt. Bár sosem állt teljes egészében állami és katonaszakmai ellenőrzés és egységes vezetés alatt, miként az az irreguláris katonai szervezetek esetében szokásos, állami vagy kvázi-állami szerv volt, amely korlátozottan a kormányzat és a hadvezetés céljait szolgálta, még ha tagjai némely esetben túl is lépték a számukra odafent kijelölt határokat. A titkos katonai szervezet igazgatója Siménfalvy Tihamér lett.⁴⁷

Az Olasz Lajos hadtörténész által feldolgozott és közölt adatok szerint Siménfalvy Tihamért szolgálati szempontból 1919 nyarán a Fővezérség állományába helyezték, ahol a hírszerzési, titkosszolgálati feladatokat ellátó II/b. Osztály Belsőszervezeti Alosztályának a vezetője lett. Ez már ténylegesen is egy titkosszolgálati felsővezetői beosztást jelentett, azonban befolyása feltehetőleg már ekkor is nagyobb volt, mint ahogyan az a címéből következett volna. 1920. március 15-én igazolták a forradalmak alatti hazafias magatartását, majd 1920. március 1-jén, a kormányzóválasztás során, a Horthy Miklós fővezér és államfőjelölttel szembeni esetleges

⁴⁷ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

tiltakozás megelőzése érdekében a Prónay Pál és az Ostenburg-Moravek Gyula különítményeinek katonái megszállták a Parlament környékét, a fegyveres tisztek bementek az épületbe, sőt a nemzetgyűlés üléstermébe is. Bár ennek a megmozdulásnak tényleges befolyása nem sok volt az államfőválasztásra és a magyar belpolitikára, hiszen az az antant hatalmak támogatásával és akaratából zajlott, a győztesek döntése szerint, a magyar katonák nagyon szerettek volna katonatiszt államfőt látni a káoszba és polgárháborúba süllyedt ország élén. Az akció koordinálója a Fővezérség részéről Siménfalvy volt, aki persze került a feltűnést, és igyekezett feladatait a legprecízebben végrehajtani. 1920. április elején, miután véglegessé vált, hogy Nyugat-Magyarországot a nagyhatalmak Ausztriához csatolják, a katonai titkosszolgálati vezető utasítást kapott arra is, hogy szervezzen a kormányhoz közvetlenül nem köthető propagandakampányt a terület megtartása érdekében. Folyamatos összeköttetésben állt az elcsatolás elleni helyi tiltakozó megmozdulásokat irányító Zsembery Géza kormánybiztossal.⁴⁸

⁴⁸ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

Április 14-én az Etelközi Szövetség és az Ébredő Magyarok Egyesülete, a korszak igen befolyásos, szintén mélyállami jelleggel is működő milicista szervezete nevében tiszti küldöttség kereste meg Simonyi-Semadam Sándor kormányfőt és megpróbálták nyomást gyakorolni rá. Közölték vele, hogy sem a békeszerződés aláírását, sem a mielőbbi konszolidációra törekvő mérsékelt politikai irányt nem tudják elfogadni, és határozottan tiltakoztak a különítményekkel szemben megfogalmazott parlamenti és sajtókritikák miatt. Kijelentették, hogy az ország külpolitikai érdekeit és a kemény bolsevikellenes belpolitika fenntartását végszükség esetén akár a katonai diktatúra bevezetése árán is megvédik, és lényegében készek szembeszegülni a kormányzat és az antanhatalmak akaratára. A katonai delegációban Prónay Pál, Ostenburg-Moravek Gyula és Héjjas Iván különítményparancsnokok, egyúttal feltörekvő radikális jobboldali politikusok mellett Siménfalvy Tihamér is jelen volt. Az igen feszült helyzetet végül Soós Károly tábornok, honvédelmi miniszter megjelenése oldotta fel, aki rendre utasította és határozottan elküldte a renitens tiszteket. Az ügynek Siménfalvy Tihamérra nézve végül hátrányos következménye nem lett,

noha a tisztt akkor és nem mindenben értett egyet a kormányzattal, amelynek elvileg az irányítása alá tartozott. 1920. május 1-jén ugyan egy rövid időre nyugállományba helyezték, de már május 21-én reaktiválták, és az összeomlás, a forradalmak miatt elmaradt előléptetést figyelembe véve visszamenőleg 1919. november 1-jei ranggal alezredessé nevezték ki.⁴⁹

Siménfalvy jelentős szerepet játszott 1920–1921-ben a csehszlovák megszállás alá került Felvidék egy részének visszaszerzését célzó hadműveleti tervekben, katonai akciókban. Vezetője volt annak a koordinációs csoportnak, amely a hadügyi és külügyi tárca együttműködésével irányította a felvidéki magyar irredenta csoportokat, és támogatta a szlovák nacionalista köröket a Prága elleni fellépésben. A Felvidéken illegalitásban szerveződő, titkosszolgálati jellegű fegyveres csoportok és a dél-lengyelországi táborokban felállításra kerülő magyar, illetve szlovák légió akkor került volna bevetésre, ha az antant jóváhagyásával a szovjet-orsz Vörös Hadsereg feltartóztatása érdekében a magyar haderő bevonult volna Csehszlovákia keleti régiójába. A

⁴⁹ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

mindehhez kidolgozott *Ébredés*, *Pirkadat* és *Árpád* tervek azonban a megfelelő feltételek hiánya miatt nem kerültek végrehajtásra, e nagyszabású hadműveleti terveknek ekkor már a nemzetközi politikai helyzet okán egyszerűen nem volt katonai realitása, és a magyar haderő sem volt olyan állapotban, hogy komolyabb támadó hadműveletet kivitelezzen. Mindezzel együtt katonai titkosszolgálatok, többek között a Siménfalvy Tihamér irányítása alatt álló titkos katonai szervezetek is folyamatosan figyelemmel kísérték az elcsatolt, idegen megszállás alá került országrészek lakosságának hangulatát és e területek katonai-politikai helyzetét, erről pedig havi rendszerességgel összefoglaló jelentést küldtek a vezérkarnak és a politikai vezetésnek. Ezekből a jelentésekből az derül ki, hogy az idegen megszállás alá került magyarok erősen szervezkedtek a csehszlovák, román, szerbhorvát és osztrák elnyomás ellen, őszintén várták a magyar haderő beavatkozását, felszabadító hadműveletét, és ha a szomszédos államokhoz csatolt területek katonai visszafoglalásának ebben az időszakban nem is volt realitása, a magyar kormány minden eszközzel igyekezett támogatni az irredenta mozgalmat, a titkosszolgálatok pedig számos

fedőszervet működtettek és támogattak a határon túlra került területeken. Egy ilyen összefoglaló jelentést Siménfalvy Tihamér ezredes aláírásával a jelen kiadványban is közzéteszünk 1920 augusztusából, mely igen értékes kordokumentum a korabeli katonai hírszerző és különleges hadműveleti szervek működéséről.⁵⁰

1921. október 22-én, IV. Károly király második visszatérési kísérlete idején Siménfalvy Tihamért Komáromba küldték, hogy a helyőrség szedje fel a vasúti síneket Ács térségében, és tegye meg a szükséges védelmi intézkedéseket a király csapatainak feltartóztatására. Az uralkodó trónra való visszatérési kísérletei ismert példái annak, hogyan kerültek szembe egymással a magyar haderőn belül a legitimista és a szabad királyválasztó katonák, és hogyan alakult ki majdnem újabb polgárháborús helyzet egy rövid időre. Az uralkodót kísérő, erősen legitimista érzelmű Ostenburg-Moravek Gyula különítményparancsnok azonban gyorsabb volt, katonái Siménfalvyt elfogták, és

⁵⁰ HU-HL-VKF-1920. II. csoport. 20853-ált. 32. Siménfalvy Tihamér összefoglaló jelentése az idegen megszállás alá került területek lakosságának hangulatáról, Budapest, 1920. augusztus 11.

magukkal vitték IV. Károly király vonatán. A Budaörsről visszavonuló királyhű csapatok Tatán gyülekeztek, és letették a fegyvert a kormányzóhű/szabad királyválasztó katonai alakulatok előtt. Simánfalvy Tihamér kiszabadult, azonnal átvette a parancsnokságot, és a Budapestről érkező utasításnak megfelelően védőőrizet alá vonta a királyi családot. IV. Károly át akarta neki adni a kardját, Siménfalvy azonban, nem tartva magát illetékesnek, azt nem vette át a királytól. A magyar kormányzat nyilván nem akart ártani az uralkodónak, azonban az antant hatalmak döntése értelmében elképzelhetetlen volt, hogy a Monarchia bármelyik utódállamában is újra Habsburg-házi király lépjen trónra, ezért inkább volt mindez a politikai realitásokból fakadó kényszer, mint valamiféle tudatos „felségárulás”. Miután Bethlen István miniszterelnök rendelkezése nyomán Hegedűs altábornagy sikertelenül próbálta rábeszélni az uralkodót a lemondásra, Siménfalvy Tihamérnak kellett megszerveznie a királyi család védőőrizet alatti történő Tihanyba szállítását. IV. Károly király azonban feltételeket szabott, a kormányzó pedig jóváhagyta, hogy a királyi testőrséget korábban is ellátó, Ostenburg-Morawek Gyula parancsnoksága alá

tartozó tiszték, illetve a tanácsadók, magyar legitimista politikusok (többek között ifjabb gróf Andrassy Gyula, Gratz Gusztáv és Rakovszky István) is a királlyal utazhassanak. Tihanyban a Szent Ányos Bencés Apátságban helyezték el IV. Károlyt és kíséretét. Az uralkodó szigorú őrizet alatt állt, az apátságot és környékét ellepték a biztonsági feladatokat ellátó katonák és rendőrök, Siménfalvy azonban utasítást adott, hogy a folyosókon, a szobák előtt csak akkor jelenjen meg az őrség, miután az uralkodó már visszavonult.⁵¹

Siménfalvy Tihamér ezredes és titkos katonai szervezete(i, mert nem csupán egyről, illetve nem egy szigorúan centralizált és hierarchizált katonai alakulategyüttesről van szó) tevékenységéről többek között Borsi-Kálmán Béla, a magyar-román-francia kapcsolatok egyik legjelentékenyebb és legsokoldalúbb magyar kutatójának 2006-ban akadémiai doktori értekezésésként megvédett, a Bánság, és szűkebb értelemben Temesvár mintegy kétszázéves történelmét feldolgozó monográfiája is beszámol, amely a közelmúltban immár harmadik, jelentősen bővített kiadásban látta meg a napvilágot, és igen érdekes adatokat

⁵¹ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

közül az elfeledett magyar titkosszolgálati vezetőről is.⁵² A kiváló és szokatlanul összetett szakkönyv kiindulópontja egy mára nagyjából feledésbe merült, ám a maga korában nagy visszhangot kiváltó, nemzetpolitikai jelentőségű esemény, az úgynevezett temesvári Levente-per. Az első világháború után, 1919-ban Temesvárt és a Bánságot megszállta a Román Királyi Haderő, temesvári fiatalok egy csoportja pedig kétségbeesésükben, hazafias érzelmektől hajtva *Levente Szövetség* néven magyar ellenállási mozgalmat szerveztek. Bár a terület hovatartozása nemzetközi jogi értelemben még egyáltalán nem volt tisztázott, és a trianoni békeszerződést is csak később írták alá, illetve az még később lépett hatályba, és Magyarország új államhatárait a Nagy Háborút lezáró békekonferencia ekkor még korántsem jelölte ki, a megszálló és berendezkedő román hatóságok mégis a román állam elleni összeesküvéssel, lázadással vádolták a lelepleződött leventéket, akik ráadásul, noha többnyire polgári személyek voltak, abszurd

⁵² BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Leventepör” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, Budapest, Kortárs Kiadó, 2020.

módon katonai bíróság előtt feleltek a szervezkedésért. A fiatalok elsőfokon kiemelkedően súlyos büntetésekben részesültek, és csak pár évvel később, diszkrétan lebonyolított, nagy diplomáciai munka révén véghez vitt román–magyar fogolycsere-egyezmények keretében sikerült nagy részüket kimenteni a fogságából. Bár a román hatóságok által meglehetősen felnagyított első romániai magyar „irredenta per” hajlott afelé, amit manapság *konceptciós per*ek szokás nevezni (bár a korszakban inkább a *kirakatper* kifejezés volt használatban), a román állam pedig a szervezkedés komolyságát szándékoltn túlbecsülte és aránytalanul szigorú büntetésekkel sújtotta a vádlottakat, annyit mindenképpen érdemes kiemelnünk, hogy a magyar katonai hírszerzés valóban érintett volt a Levente-szervezkedésben. A Levente-szervezkedés tagjai ugyanis egyértelműen kapcsolatban álltak a Horthy Miklós későbbi kormányzó vezette Nemzeti Hadsereg hírszerző szerveivel. Azt például a Borsi-Kálmán Béla által feldolgozott levéltári források egyértelműen tanúsítják, hogy egy Mike József nevű, hírszerző szolgálatot ellátó magyar főhadnagy ekkoriban a Bánságban tevékenykedett, és a román

megszállás ellen szervezkedő magyar ellenállókkal is szoros kapcsolatban állt. Az ügy háttérben felsejlik Siménfalvy Tihamér vezérkari ezredes, a Horthy-korszak mára kevésbé ismert titkosszolgálati vezetője is. Egyébként érdekes adat, hogy Siménfalvy ezredes számos iraton „igazgató”-i címmel szerepel, holott a Honvédelmi Minisztériumban és a Honvéd Vezérkarban ez a cím nem volt igazán használatos – a minisztérium főcsoportokra, illetve osztályokra tagozódott, így a katonai rendfokozatok mellett a szervezeti egység-vezetői pozíciókban többnyire főcsoportfőnöki, osztályvezetői és alosztályvezetői beosztások voltak használatban. Siménfalvy Tihamér ezredes viszont többnyire nem osztályvezetői vagy alosztályvezetői, hanem rendfokozata mellett igazgatói címmel, beosztással szerepel a forrásokban (többek között, mint a Kettőskereszt Vérszövetség igazgatója).

Annny mára világos, hogy igazgatóként az egyszerűen a Titkos Szervezet névre keresztelt, tárcaközi irányítás alatt álló, irredenta célú katonai titkosszolgálati szervet, illetve a Kettőskereszt Vérszövetség névre hallgató, titkos irreguláris, számos alszervezettel és félautonóm helyi egységgel rendelkező katonai

szervezetet vezette, ám hogy a katonai hierarchiában egészen pontosan hol foglalt helyet, és milyen alá- és fölé-, esetleg mellérendeltségi viszonyban volt a Stojakovics Döme ezredes által vezetett Nyilvántartó Irodával (katonai hírszerzéssel és elhárítással, a Vezérkar 2. osztályával), az máig nem egészen egyértelmű. A rendelkezésre álló adatok azonban közvetve Siménfalvy Tihamér ezredes „katonai hierarchián kívüli” elhelyezkedéséről, személye és szervezete(i) igen nagy fokú önállóságáról, illetve a miniszterelnökkel és az államfővel való közvetlen munkakapcsolatáról, illetve leginkább a Nyilvántartó Irodával, azaz a későbbi 2-vkf. osztállyal való mellérendelt viszonyáról tanúskodnak.⁵³ A mára szinte elfeledett, az 1920-as években feltűnés nélkül, nagy titokban tevékenykedő kémfőnök tehát igen nagy fokú önállósággal bírt, és alighanem elsősorban a honvédelmi miniszternek, a miniszterelnöknek és a kormányzónak tartozott számadással. Az is igen valószínű, hogy tevékenységének bizonyos részleteiről a társszervek, egyéb katonai titkosszolgálati

⁵³ BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Levente-pör” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, 111–123.

szervek sem biztos, hogy tudomással rendelkeztek.

Egyébként ugyancsak Borsi-Kálmán Béla monográfiájából tudhatjuk meg, hogy Siménfalvy Tihamér a hírszerző szakmában szinte elengedhetetlen magas szintű, számos nyelvre kiterjedő idegennyelv-tudással is rendelkezett. A mára szinte elfeledett katonai titkosszolgálati vezető magyar anyanyelvén kívül jól tudott németül és románul (a Monarchiában szocializálódott katonatisztként és erdélyi magyarként mindez persze nem meglepő), ugyanakkor szerbhorvátul, franciául, olaszul és oroszul is beszélt és olvasott valamilyen szinten.⁵⁴ Nyelvismerete fokáról persze nem maradtak fenn nagyon részletes és hiteles források, a fent bemutatott adatok azonban mindenképpen impresszívek, és életszerűnek látszik, hogy az 1920-as években egy magyar katonai titkosszolgálati vezető csak három-négy idegen nyelv bizonyos fokú ismeretével tudott boldogulni a munkakörében.

Ujszászy István tábornok, később a katonai titkosszolgálat, illetve még későbbi állambiztonsági csúcsszerv, az Államvédelmi

⁵⁴ BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Levente-pör” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, 111–112.

Központ vezetőjének az ÁVH fogságában, 1948-ban írott feljegyzései között is találhatunk egy igen érdekes dokumentumot, amely a Siménfalvy Tihamér irányítása alatt álló titkos katonai szerv történetéről közöl adatokat. E dokumentum tanúsága szerint az 1920-as években a haderőn belül félig-meddig illegáltságban, de természetesen a kormány tudtával és beleegyezésével, rejtésben valóban működött egy – elsősorban irredenta indíttatású – titkos, „kifelé” lényegében nem létező, külföldi akciókat kidolgozó és kivitelező, titkosszolgálati jellegű csoport, amelynek a vezetője ugyancsak Siménfalvy ezredes, később pedig (Siménfalvy 1929-es hirtelen halála után) Papp Dezső alezredes volt. A Siménfalvy-csoport a Várban, a Külügyminisztérium épületében, pontosabban annak a pincéjében működött, tevékenysége elsősorban a kisantant államokra terjedt ki, középtávú célja pedig a magyarlakta területek esetleges visszafoglalásának előkészítése volt.⁵⁵ A Siménfalvy Tihamér

⁵⁵ UJSZÁSZY István, *Vallomások a holtak házából. Ujszászy István vezérőrnagynak, a 2. vkf. osztály és az Államvédelmi Központ vezetőjének az ÁVH fogságában írott feljegyzései*, forráskiad. HARASZTI György, KOVÁCS Zoltán András, SZITA Szabolcs, Budapest,

vezette, a Külügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium közös irányítása alatt álló, titkosszolgálati jellegű, teljes titokban működő katonai szervezet létrehozásáról egyébként 1920-ból egy igen rövid, levéltári őrizetben fennmaradt feljegyzés is beszámol:

„Megállapodás az elszakadt részeken folytatandó irredenta szervezéséről: Az irredenta legfelsőbb vezetésére egy a kormány ingerenciája⁵⁶ alatt álló titkos szerv létesítetik egy polgári és egy katonai egyén vezetése alatt. Ezen szerv politikai kérdésekben a külügyminisztérium, katonai kérdésekben a katonai vezetőségtől kapja az általános irányelvekre vonatkozó utasításait, úgy azonban, hogy politikai tekintetben a nemzeti kisebbségek miniszterével egyetértően jár el. Ezen központi titkos szerv végrehajtó orgánumaiként társadalmi szervezetek (ligák) létesítendők külön-külön az egyes nemzetiségi csoportok részére. Anyagi támogatás az irredenta céljaira a kormány illetőleg egyes

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Corvina Kiadó, 2007, 356–359.

⁵⁶ Az ingerencia itt – nem egészen pontosan – befolyást, irányítást jelent.

*reszortok részéről kizárólag a központi titkos szerv útján folyósíthatók.*⁵⁷

Erre a fajta katonai tevékenységre a kelet-európai hadtörténeti és hadelméleti terminológiában általában a *diverzió* kifejezés használatos.⁵⁸ A diverzió amúgy katonai értelemben leginkább elterelő hadművelet, amely jellemzően kisebb, reguláris vagy irreguláris fegyveres csoportok tevékenységét jelenti a front mögötti ellenséges területeken, illetve az ellenfél hátszágában azzal a céllal, hogy zavarják az ellenség háborús tevékenységét. Egymással feszült viszonyban álló államok között – Magyarország és a kisantant államok viszonya pedig a trianoni békediktátum aláírása utáni időkben érthetően

⁵⁷ HU-MNL-OL-MOL-K 64-1920-2-60. Cím és aláírás nélkül, 1920. 04. 06. Idézi: ANGYAL Béla, *Érdekvédelem és önszerveződés. Fejezetek a csehszlovákiai magyar pártpolitika történetéből*, Dunaszerdahely, Fórum Intézet–Lilium Aurum Kiadó, 2002, 50. A felvidéken működő magyar titkosszolgálati sejtek tevékenysége kapcsán ugyanerre az iratra hivatkozik jóval korábban Boros Ferenc is: BOROS Ferenc, *Magyar–csehszlovák kapcsolatok 1918–1921-ben*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970, 231.

⁵⁸ Lásd: KŐSZEGVÁRI Tibor, *Diverzió*, Zrínyi Katonai Kiadó, 1984.

ilyen volt – azonban békeidőben is elképzelhető. A diverziós tevékenységnek több célja lehet: az ellenfél hadvezetésének bénítása, gyengítése, a hadsereg ellátásnak akadályozása, illetve a katonák és a polgári lakosság nyugalmának megzavarása, félelem és elégedetlenség keltése. A diverziós tevékenységet végző, általában különlegesen kiképzett katonai személy elnevezése a diverzáns. Amíg a diverzió kifejezés elsősorban a szovjet-orosz és kelet-európai hadászati szakirodalomban terjedt el, általában negatív konnotációval, addig a nyugati, főként angolszász katonai szakirodalom ugyanerre a tevékenységre leginkább a *különleges hadművelet (special operation)* vagy *fekete* (értsd: a hivatalos politikába nem illeszkedő, a nyilvánosság előtt be nem bevallott) *hadművelet (black operation)*, illetve a *szubverzió* (felforgatás) kifejezéseket használja – sokkal pozitívabb, de legalábbis semlegesebb kontextusban, mivel a katonai szakma szükségszerű részének tekinti az ilyen tevékenységet.⁵⁹

⁵⁹ Vö. David THOMAS, The Importance of Commando Operations in Modern Warfare 1939–82, *Journal of Contemporary History*, 1983/4, 689–717.

Nándori Pál marxista jogtörténész 1972-es monográfiájában az 1934-es, I. Sándor jugoszláv király és Louis Barthou francia külügyminiszter halálával végződő marseille-i merénylet nemzetközi jogi vonatkozásait vizsgálta. (A merényletet egyébként horvát és macedón nacionalisták követték el, és a terroristákat részben a magyar katonai titkosszolgálat képezhette ki.) Művében maga is leírja, hogy a Siménfalvy-csoport/Titkos Szervezet lényegében, legalább részlegesen azonos volt a Kettőskereszt Vérszövetséggel.⁶⁰ Gyanítható, hogy a Kettőskereszt Vérszövetség leginkább a titkos katonai szervezet ügynökhálózatát, társadalmi úton beszerezett veterán tagjait jelentette, amely néven ők ismerték a szervezetet, úgymond „kifelé”. Nándori a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában, a Külügyminisztérium iratai között a mai napig bárki számára elérhető forrásokat tárt fel, és ezek alapján állítja, hogy a szervezet a kezdetektől fogva kormányzati irányítás alatt állt, és nem egy önszerveződő paramilitáris titkos szervezet, hanem állami

⁶⁰ NÁNDORI Pál, *A marseilles-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, passim.

szerv, titkos katonai alakulat, titkosszolgálati jellegű szervezet volt, mégpedig annak is viszonylag professzionális. Az iratokból kitűnik, hogy a szervezet elsődleges célja valóban a kisantant államok elleni diverzánsakciók kivitelezése volt, középtávon pedig a magyarlakta területeken zavargásokat akart kirobbantani és a területi revíziót előkészíteni. Egy 1921-es keltezésű titkos külügyminisztériumi előterjesztés szerint a szerv katonai parancsnoka csakugyan Siménfalvy Tihamér ezredes, politikai polgári vezetője pedig Kánya Kálmán⁶¹ diplomata, külügyminiszter-helyettes, majd később külügyminiszter volt. Ő volt egyben a Felvidéki Comité nevű, csehszlovákiai magyar revizionista szervezet vezetője, amely ugyancsak titkosszolgálati jellegű szerv, kifelé társadalmi szervezet volt. A titkos irreguláris katonai alakulatok diverziós tevékenysége valóban elsősorban Csehszlovákia, Románia, illetve

⁶¹ Kánya Kálmán pályájáról lásd bővebben: TÓTH Imre, *Egy polgári arisztokrata. Kánya Kálmán (1869–1945)*, Pécs, Kronosz Kiadó, 2016.

kiemelten a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság (1929-től Jugoszlávia) ellen irányult.⁶²

A külügyminiszter (ekkoriban egy ideig a miniszterelnökséggel párhuzamosan Teleki Pál töltötte be ezt a tárcát is) számára készült egy másik titkos előterjesztés is, amely mély részletekbe menően ecseteli a határon túl elkövetendő diverziós cselekmények hogyanját, afféle útmutatóként is szolgálva a majdani diverzánsoknak, különleges műveleteket végrehajtó katonáknak. Az irat többek között kiemeli, hogy a diverziós cselekményeket úgy kell végrehajtani, hogy azok a határon túli magyarság élet- és vagyonbiztonságát lehetőleg ne veszélyeztessék. Felmerül benne csehszlovák, szerb és román nacionalista politikusok és rendőri vezetők elleni merényletek lehetősége is. Az előterjesztés azt is megállapítja, hogy a diverziós cselekmények végrehajtásához a komoly emberi erőforrások mellett megfelelő anyagi források is szükségesek, illetve a diverzáns ügynököket szükséges a megfelelő eszközökkel (lőfegyver,

⁶² HU-MNL-OL-K 64-1920-41-515. Előterjesztés a külügyminiszter részére az elcsatolt területeken megvalósítandó diverziós és terrorcselekményekről, 1920. Idézi: NÁNDORI, *A marseille-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*, 24–25, 88.

robbanóanyag, mérég) felszerelni, felfegyverezni. Az irat számol az elcsatolt területeken élő magyarok elleni állami retorzió lehetőségével is, ezért szerzője azt javasolja, hogy amennyiben lehetséges, a végrehajtók a gyanút tereljék a helyi (nem magyar) nacionalista és/vagy kommunista mozgalmakra, illetve a cselekményeket végrehajtó ügynökök lelepleződésük esetén mindenképpen ilyen szervezetek tagjainak vallják magukat, a magyar állammal való kapcsolatukat pedig feltétlenül tagadják le. A diverziós cselekmények végrehajtásához szükségesnek tűnt, hogy helyi, határon túli magyar, vagy legalábbis a magyar irredentizmus eszméjével szimpatizáló személyeket is beszervezzenek. A diverziós akciók végrehajtása pedig különleges katonai kiképzettséget igényel, így csak olyan személyt javasoltak ilyen vállalkozás megvalósítására, aki előzőleg különleges kiképzésben részesült. Az irat azt is felveti, hogy szükség esetén a megvesztegetés eszközével is élni kell, és pénzügyi úton olyan személyeket is be kell

szervezni, akik elvi alapon nem járulnának hozzá a titkosszolgálati műveletek sikeréhez.⁶³

A magas szintű, különleges hadműveleti és titkosszolgálati jellegű képzettségről tanúbizonyságot tevő előterjesztést – a titkosszolgálati munka egyébként éppen ebben a korszakban kezdett professzionalizálódni, és önálló, a rendvédelemtől és a honvédelemtől elkülönülő szakmává válni Magyarországon is – szerzője ugyan nem látta el a kézjeggyével és pontos keltezéssel, ám okkal feltételezhetjük mögötte akár Siménfalvy Tihamér ezredest, a haderő fedésben működő, titkosszolgálati feladatokat ellátó egységének parancsnokát.

1920-ból a Honvédelmi Minisztérium iratai között is fennmaradt egy jegyzőkönyv, amely egy olyan értekezletet dokumentál, amelyen a honvédelmi és a külügyi tárca, illetve a miniszterelnök hivatalának képviselői voltak jelen, témája pedig nem volt más, mint az ez idő tájt láthatólag széttagoltan működő, elsősorban

⁶³ Az iratot korábban tudományos ismeretterjesztő cikk keretében közzétette Kántás Balázs. Lásd: KÁNTÁS Balázs, *Revizionista diverzió a kisanant államokban. Egy titkos külügyminisztériumi előterjesztés*, Cikk a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára honlapjának „A hét dokumentuma” rovatában, 2020. 06. 29. <https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/revizionista-diverzio-a-kisanant-allamokban>, letöltés ideje: 2023. május 16.

irredenta rendeltetésű, a környező államokban tevékenykedő diverziós jellegű titkosszolgálati szervezetek működésének összehangolása. A Horthy-korszak első éveinek magyar titkosszolgálati struktúrája teljes egészében még nem feltárt téma, annyi azonban bizonyos, hogy a magyar kormányzat ez idő tájt számos, egymástól szinte függetlenül működő, részben katonai, részben polgári jellegű titkosszolgálati alakulatot működtetett, amelyek különböző fedőszerveket tartottak fenn, a legtöbbször polgári egyesületek formájában. A Honvédelmi Minisztérium, a Külügy-minisztérium és a Miniszterelnökség is működtetett ilyen szervezeteket Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia területén, a közöttük való információcsere és egyeztetés pedig mindenképpen kívánatos lett volna. A szálak végül Siménfalvy Tihamér ezredes, a Honvédelmi Minisztérium látszólag önálló titkosszolgálati entitásként funkcionáló, kifelé nem létező, több néven is ismert szerve vezetőjének kezében futottak össze, ugyanis a vezérkar főnöke neki továbbította a különböző

hírszerző szervek vezetőinek egyeztetéséről készült dokumentumot.⁶⁴

Ami a magyar titkos katonai alakulatok személyi állományát, egyes tagjait, többnyire veteránokból társadalmi úton beszervezett ügynökeit illeti, a magyar katonai titkosszolgálatok konkrét működése nem változott nagyon sokat a dualizmus időszakához képest, bár természetesen valamilyen szinten figyelembe vette a kor sajátosságait, kihívásait, változásait. Következő bekezdéseinket az 1872-es, a jelen tanulmány egyik szerzőjének társszerzőségében közzétett felderítő szolgálati utasítás⁶⁵ egyik bevezető tanulmányából⁶⁶ idézzük, ám kisebb

⁶⁴ HU-HL- VKF-1920. II. csoport 33. doboz. 22490/ált. A Magyar Királyi Vezérkar Főnöke Nyilvántartó iroda átirata Siménfalvy Tihamér ezredesnek, 1920. szeptember 8. Köszönet illeti Pócs Nándort, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára kutató levéltárosát, hogy felhívta a figyelmünket e fontos dokumentumra.

⁶⁵ *Felderítő-szolgálati utasítás, 1872 – Anleitung zum Kundschaftsdienste, 1872*, forráskiad. BODA József–PARÁDI József–REGÉNYI Kund, Budapest, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság–Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, 2014.

⁶⁶ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, in *Felderítő-szolgálati utasítás, 1872 – Anleitung zum Kundschaftsdienste, 1872*, forráskiad. BODA József–PARÁDI József–REGÉNYI Kund,

módosításokkal ezek az állítások állnak az 1920-as évek magyar diverziós célú katonai szerveinek ügynökeire is. A kérdéskör egyébként jól mutatja a klasszikus nyugat-európai és a szovjet hírszerző iskola közti különbségeket. Míg az előbbiben az információ és az abból építkező értékelő-elemző-tájékoztató munka az elsődleges, az utóbbi kiemelt figyelmet szentel az ügynökké tevésnek, az ügynök vezetésének, ellenőrzésének, foglalkoztatásának, felhasználásának. Ez a markáns szemléletbeli különbség annyiban ragadható meg, hogy a hírigény-rendszer elemei és összetevői, a nyilvántartások megdöbrentő, szinte már szórszálhasogató pontossággal szerepelnek az 1872-es felderítő utasítás szövegében, ám a felderítő szolgálat ügynökeinek fogalmi meghatározását hiába keressük.⁶⁷ Annyi persze világos, hogy ügynökök lehetnek a haderő aktív tagjai is, akik állandó szolgálati feladataik mellett (pl. a tábori csendőrség/katonai rendészet tagjaiként), vagy

Budapest, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság–Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, 2014, 51–69.

⁶⁷ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 58.

azok alól mentesítve (tulajdonképpen a felderítő szolgálathoz vezényelve, majd onnan egy további országba, kapcsolattartási feladatokra kihelyezve) látják el ezt a szerepet. Az mindenképpen kívánatos volt, hogy az ügynökök a katonai foglalkozási ágból kerüljenek ki, vagy legalább rendelkezzenek valamiféle katonai tapasztalattal.⁶⁸ Az első világháború után a magyar felnőtt férfi lakosság nagy része veterán volt, az irredentizmus pedig az elcsatolt területek miatt annyira áthatotta a társadalmat, hogy nem kellett különösebben egyes aktív és volt katonákat diverziós feladatok végrehajtására presszionálni. A dualizmus korában az ügynökök egyébként önként jelentkezés vagy átvétel révén kerültek kapcsolatba a felderítő szolgálattal: nincs adat arra vonatkozóan, hogy a szolgálat maga a saját kezdeményezésére hogyan kutatta fel, hogyan lépett kapcsolatba az arra alkalmas személyekkel. Az alkalmas személyek forrásaként az 1872-es felderítő utasítás tételesen megemlíti a diplomáciai szolgálatot és a rendőrséget, kitér a nők lehetőségeire és képességeire is. Az ügynökök motivációját a mű

⁶⁸ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 59.

– a kétosztatú társadalomkép alkalmazásával – kissé leegyszerűsítve mutatja be, ami persze a modern pszichológia megszületése előtt nem különösebben meglepő... Az 1920-as évekre persze ez a rendszer finomodott valamennyit, de az 1872-es szolgálati utasítás szerint, míg a felsőbb osztályokból származók dicsvágyból és hazaszeretetből vállalták ezt a nehéz és félreismert szolgálatot, addig az alacsonyabb rétegekből származók esetében az anyagi szükségletek kielégítése lehetett a döntő. Természetesen ebből nem következik, hogy előbbieket nem kellett jól megfizetni (sőt, azt vagyunk arányában, bőkezűen kellett megtenni), de az sem, hogy utóbbiakat nem kellett elismerésben részesíteni. Abban pedig végképp nem volt különbség, hogy a felderítő szolgálatnak fel kellett készülnie az ügynökökkel a későbbiekben kialakuló (jog)vitákra, melyek elsősorban az anyagi és erkölcsi elismerés kérdéskörét érintik. Az ügynökök alkalmazásba vételének részét képezte azon ismeretek rögzítése és mérlegelése is, mely személyükről a rendőrség rendelkezésére állt. (Későbbi korokban, így már a Horthy-korszakban is ezt priorálásnak nevezték.) Az ügynök kiképzése – legalábbis az utasítás tanúsága szerint – döntően információs

szempontból folyt. Az ügynökök gyakran fedőnevet, fedőidentitást használtak, fedőfoglalkozást űztek (elsősorban kereskedelmi természetűt – vegyük figyelembe, hogy a hírszerzők kedvenc fedőfoglalkozásai ma is többek között a kereskedő, diplomata és az újságíró...).⁶⁹ Rendszeresen előfordult, hogy az ezt igazoló okmányokat maguk szerezték be, ha ez nem sikerült, úgy erre a felderítő szolgálat vállalkozott. A kapcsolattartás legfőbb eszköze a levél volt. A levelezés (ideértve a postai táviratokkal történő kapcsolattartást is) fedőnéven, fedőcímmel és/vagy közvetítő közbeiktatásával, előre egyeztetett, a fedőfoglalkozáshoz illő, első olvasásra ártalmatlan szövegek közlésével, vagy pedig vegytintával folyt. Személyes kapcsolattartásra, beszámoltatásra is sor került, ennek színhelye – meglepő módon – lehetett akár a felderítő szolgálat elhelyezési körlete is – ez mind a dualizmus korára, mind pedig a Horthy-korszak első éveire igaz volt. A kapcsolattartás, illetve az ismeretek rögzítése során ügyeltek a helyes metaadatokra, úgymint észlelés ideje, rögzítés ideje, észlelés forrása, észlelés és értékelés

⁶⁹ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 59.

elkülönítése. Az ügynökök ellenőrzése a kapcsolattartásba építve folyt. Az információ megerősítése érdekében előfordult, hogy több ügynököt bíztak meg azonos útvonal bejárásával, azonos célok felderítésével, úgy, hogy azok nem tudtak egymásról. Az ügynök jellemére, személyiségére vonatkozó következtetések forrása az volt, hogy az mennyiben hajtotta végre a kapott feladatot, mennyire volt őszinte vagy kreatív a kapott pénzüsszegek felhasználása során.⁷⁰ Az ügynökök javadalmazása a dualizmus korszakában főként pénzben történt. A kiadásokat rendkívül precízen tartották nyilván, a kifizetések során törekedtek arra, hogy az lehetőleg két ember jelenlétében történjen. Az ügynök javadalmazása lényegében három elemből tevődött össze: útiköltség, napidíj és a küldetés teljes körű teljesítése esetén kilátásba helyezett jutalom. Ezek összegének meghatározása során az ügynök társadalmi állása és vagyona képezte az elbírálás alapját, s ehhez képest másodlagos jelleggel vették számításba a küldetés veszélyességét és időtartamát. A szolgálati

⁷⁰ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 59.

utasításhoz csatolt minták tanulsága szerint előfordult, hogy a kilátásba helyezett jutalmat nem, vagy nem teljes mértékben fizették ki – a feladat-végrehajtás minősége, az utasítások teljesítése és az elszámolás terén megmutatkozó kreativitás függvényében.⁷¹ A pénzeszközök felhasználása során is jelen volt a nagyvonalúság, a bőkezűség, mely nem jelentett egyéni nyereszkezdést, sem pedig parttalan pénzszórást. Az ügynökök nyilvántartása során tudatosan szétválasztották az ügynök személyére, az általa használt fedőnevekre és címekre, a neki kiadott feladatokra és azok végrehajtására, a neki kifizetett pénzeszközökre vonatkozó adatokat a tényleges feladat-végrehajtás révén keletkezett ismeretektől. Az előbbieket ügynökönként elkülönítve tartották nyilván. Utóbbiakat úgy rögzítették, hogy valamennyi releváns információ egy helyen szerepeljen. Ebben is az értékelés szempontjai érvényesültek. Az ügynököket elsősorban felderítő utakra alkalmazták. Emellett feladatuk lehetett még a közlemények továbbítása, illetve további ügynökök látókörbe hozása is.

⁷¹ REGÉNYI Kund, *A „Felderítő-szolgálati utasítás” szakmai szemmel*, 60.

Ami pedig az információk megszerzésének a módszertanát illeti, már a 19. század végén és a 20. század elején is, csak úgy, mint manapság, a hírszerző szervek nagyban támaszkodtak a nyílt csatornán át megszerezhető hírszerzési forrásokra (angol rövidítéssel: *OSINT = Open Source Intelligence*). A következő bekezdéseket tanulmányunk társszerzőjének, Regényi Kundnak egy korábbi, a nyílt csatornás hírszerzés történetével foglalkozó szaktanulmányából vesszük át némileg kiegészítve, mert tematikusan a magyar titkosszolgálat-történethez és Siménfalvy Tihamér, a Horthy-korszak titkosszolgálati vezetőjének személyéhez is szorosan kapcsolódnak.⁷² A mai értelemben vett állambiztonsági vagy nemzetbiztonsági szervezetek megjelenésének idején, a 19. század közepe-vége táján a nyílt forrású információgyűjtés másfajta többletjelentéssel volt felruházható fel, mint manapság. Akkoriban a mai értelemben vett OSINT terepe a bárki számára korlátozások nélkül hozzáférhető, általában nyomdai, ritkábban pedig kéziratos kiadványok voltak, ideértve a

⁷² REGÉNYI Kund, *OSINT a második generációs internetet megelőző korokban*, Nemzetbiztonsági Szemle, 2019/2, 32–37.

könyveket, periodikákat, folyóiratokat, de az atlaszokat és térképeket is. A kinyerhető információk szövegekből származtak, maguk is zömükben szövegszerűek voltak, jelentősen megkönnyítve a felhasználó dolgát. médiumok, a korban elsősorban a nyomtatott sajtótermékek információszerzés terén betöltött kiemelkedő jelentőségével a kortársak is tisztában voltak.⁷³

Jól tükrözi ezt a helyzetet az a Lord Palmerston⁷⁴ brit miniszterelnöknek tulajdonított mondás, bár némi túlzással: miszerint: „Nincs szükségünk kémekre. Olvassuk a Timest.” A korabeli, korábban már említett osztrák–magyar hírszerzési szabályzat tanulmányozásával az OSINT további sajátosságai is azonosíthatók.⁷⁵ A kor hírszerzési szakemberei természetesen tisztában voltak a források kiválasztásának fontosságával: a szervezet céljait elősegítő, magas színvonalú szakmai folyóiratok, napi- és

⁷³ REGÉNYI Kund, *OSINT a második generációs internetet megelőző korokban*, 33.

⁷⁴ Henry John Temple, Palmerstone harmadik vikomtja (1784–1865), brit politikus, 1855 és 1865 között az Egyesült Királyság miniszterelnöke.

⁷⁵ REGÉNYI Kund, *OSINT a második generációs internetet megelőző korokban*, 33.

hetilapok, könyvek, de térképek, név- és címtárak azonosítása és beszerzése is mind a központ, mind a célországokban működő katonai attasék, lényegében nyílt állományú hírszerző tisztek feladata volt. Az ellenérdekelt országokból a sajtótermékek beszerzése az óvatosság és a nyomon követhetőség kijátszása céljából semleges országokba bejegyzett fedőcímekekre történt.⁷⁶ Ebbe a folyamatba nemcsak a szervezet vagy az ország hivatásos állományú munkatársai, de egyes kémügynökök is bekapcsolódtak. A névtárak, az úgynevezett sematizmusok már lehetővé tették a nyílt forrású információk személyre vonatkozó, tehát az úgynevezett műveleti munkához kapcsolódó felhasználását, hiszen például egy csendőrségi évkönyv részletesen tartalmazta egy adott csendőrtiszt szolgálatát érintő részleteket, így egy esetleges leplezett megközelítéshez éppúgy támaszt adhatott, mint egy titkosszolgálati fedés megerősítéséhez vagy cáfolatához.⁷⁷ Ezzel megadtuk, leírtuk azt a szervezeti elemet is, amely az OSINT-

⁷⁶ REGÉNYI Kund, *OSINT a második generációs internetet megelőző korokban*, 33.

⁷⁷ REGÉNYI Kund, *OSINT a második generációs internetet megelőző korokban*, 33.

információkat felhasználta: ez a mai terminológiával értékelő-elemző-nyilvántartó részleg volt, amely a nyugat-európai modellben egyben az állambiztonsági szervezet időben legelső elemét, azaz gyökerét és eredetét is képezte.

Az OSINT-információk tárolását vizsgálva az irattárat és a könyvtárat említhetjük. A máig megtalálható gyakorlat ismeretében kijelenthető, hogy a tematikus keresés elősegítésére – a kor nyilvános könyvtáraihoz hasonlóan – cédulakatalógus állt rendelkezésre. Az OSINT információs munkától eltérő hasznosulására is találunk korai példákat: az első világháborúban az ellenségnek okozott veszteséget tudták meghatározni a sajtóban megjelent veszteséglisták összesítésével – még úgy is, hogy központi veszteséglista közzétételére, éppen információvédelmi okokból, nem került sor. Később, a második világháború évei alatt, amikor egyébként részben pont a haditechnika fejlődésének köszönhetően a polgári felhasználású technológiák is nagyon gyors ütemben fejlődtek, az OSINT-ot érintő egyik legszembetűnőbb szakmatörténeti mozzanat az volt, hogy a vezetői tájékoztatásban felhasználták az ellenérdekeltektől vagy a szövetséges féltől származó

filmhíradókat, illetve – akkor még csak kevesek kiváltságaként – a friss játékfilmeket is. A visszaemlékezések tanúsága szerint gyakorlatilag valamennyi hadviselő fél legfelső vezetése élt az előbbieken vázolt lehetőséggel.⁷⁸

Az 1920-as években természetesen a magyar katonai hírszerző szolgálatok is használták a nyílt csatornás hírszerzés különböző válfajait, és az általuk feldolgozott, hasznosított és a hírigényt feljűk megfogalmazó, részben ennek nyomán döntéseket hozó kormányzatnak továbbított információk nem kis része OSINT-forrásból származott.

Az 1920-as évek rendkívűl kétségbeesett, történelmi traumáktól átítatott korhangulatának közepette, bár a magyar titkosszolgálatok kétségtelenűl továbbra is alkalmaztak fizetett ügynököket, és erre a célra költségvetési forrásaik voltak, megjelentek a rendszerben az irredenta érzelmektől hajtott, önkéntes alapon működő ügynökök is, akik a kvázi-ellenséges szomszédos államok elleni aknamunkájukért, különleges katonai műveleti

⁷⁸ REGÉNYI Kund, *OSINT a második generációs internetet megelőző korokban*, 34.

tevékenységért cserébe javadalmazást nem feltétlenül, legfeljebb költségtérítést kaptak...⁷⁹

Mindemellett fontos fejlődés is tetten érhető a 19. század végi és a 20. század eleji katonai titkosszolgálatok történetében: a huszadik század első harmadának Magyarországon az állambiztonsági/nemzetbiztonsági tevékenység logikailag önállóvá vált, mintegy emancipációra tett szert a „fegyveres” szakmák között, kilépett a hadviselés árnyékából, és önmagában is legitim, a hadviseléssel és a katonáskodással logikailag egyenrangú tevékenységgé vált.⁸⁰ Tudjuk, hogy a szervezeti beágyazódásban ez a mozzanat még nem jelenik meg, a nemzetbiztonsági intézményrendszer nem válik

⁷⁹ Vö. KÁNTÁS Balázs, *A Kettőskereszt Vérszövetség: Egy titkos irreguláris katonai szervezet tevékenysége az 1920-as évek Magyarorszáján. The Double Cross Blood Union: A Secret Irregular Military Formation and its Activity in Hungary During the 1920s.* Budapest, Line Design Kiadó, (Rerum Fides 4.), 2022.; KÁNTÁS Balázs, *Héjjas Iván. Vázlat egy magyar radikális jobboldali katonatiszt-politikus életrajzához és kapcsolatrendszeréhez.* Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.; KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a hazáért. Töredékek a két világháború közötti irreguláris katonai alakulatok és különleges katonai műveletek történetéből,* Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.

⁸⁰ DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, *Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között,* 151.

ki a tágabb értelemben vett haderő kötelékéből. Tudjuk azt is, hogy a hírszerzés és a kémelhárítás, valamint a különleges hadviselés mindig is – de a korban különösen egymáshoz közel álló, egymásba gyakran átfordítható tevékenységi formák voltak⁸¹ – már csak azért is, mert a szigorú nemzetközi fegyverkezési korlátozások alatt álló magyar haderő nem volt abban az állapotban, nem rendelkezett azokkal a képességekkel, hogy a környező országok haderőivel nyílt konfliktusba bocsátkozzon.⁸²

Az önálló Magyarország, a sajátos közjogi státusú Magyar Királyság – modern terminológiával szólva – nemzetbiztonsági intézményrendszerét természetesen az Osztrák–Magyar Monarchia szervezeti modellje alapján, az eltelt időszak szakmai eredményeit felhasználva, integrálva alakította ki. Az „új” és a „rég” katonai titkosszolgálatok kapcsolatát összefoglalva szervezeti öröklésről, a szakmai gondolkodás és építkezés folyamatosságáról, és sok esetben személyi kontinuitásról is

⁸¹ DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, *Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között*, 152.

⁸² Vö. KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a hazáért. Töredékek a két világháború közötti irreguláris katonai alakulatok és különleges katonai műveletek történetéből*, passim.

beszélhetünk, hiszen a Horthy-korszak számos hírszerző tisztje, így példának okáért Sztójay Döme, Ruszkay Jenő, vagy éppenséggel Siménfalvy Tihamér is a dualizmus korszakában kezdte katonai-titkosszolgálati pályafutását.⁸³

A Siménfalvy Tihamér ezredes vezetése alatt álló titkos katonai szervezet, amelyet, vagy legalábbis amelynek egy irreguláris divízióját Kettőskereszt Vérszövetség néven is ismerünk, a jelenleg rendelkezésre álló források tanúsága szerint nem csupán a kisantant államok területén készített elő diverzánsakciókat, hanem a kormányzat tudtával és beleegyezésével élénken kereste a kapcsolatot a német és osztrák radikális jobboldali szervezetekkel is, katonai és politikai körökkel is.⁸⁴ 1921-ben egy grazi tárgyaláson felmerült az az elképzelés is, hogy egy esetleges későbbi háború kitörése esetén a magyar és a német fél közös erővel foglalná el Csehszlovákiát.⁸⁵ Ezen

⁸³ Uo. 149.

⁸⁴ Lásd bővebben: G. SOÓS Katalin, Magyar–bajor–osztrák titkos tárgyalások és együttműködés, 1920–1921, *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Acta Historica*, 1967/XVII, 3–43.

⁸⁵ A témát a jelen munka egyik szerzője magyar nyelvű elektronikus forráskiadvány és angol nyelvű kismonográfia

kívül a Kettőskereszt Vérszövetség néven is ismert szervezetnek nem csupán a diverzáns- és terrorakciók kivitelezése, de az első világháború vesztes államait sújtó fegyverkezési korlátozások kijátszása is határozott célja volt, hiszen rajta keresztül nagyszámú embert lehetett titkos katonai állományba sorolni és kiképezni – a trianoni békeszerződés ugyanis 35 000 fős, önkéntes alapú hadseregben maximálta Magyarország haderejét, mindenféle komolyabb fegyverzet nélkül. Ezt az előírást a kormányzat nyilván úgy próbálta kijátszani, hogy az egyéb állami fegyveres testületek (rendőrség, csendőrség, folyamőrség, pénzügyőrség, határőrség, később a Nemzeti Munkavédelmi Hivatal) állományában, illetve az önszerveződő, paramilitáris jellegzetességeket is mutató jobboldali társadalmi egyesületek tagjai között igyekezett a katonaviselt és katonai szolgálatra alkalmas személyeket elrejtteni és

formájában is feldolgozta. Lásd bővebben: KÁNTÁS Balázs, *A Fehér Internacionálé. Magyar–bajor–osztrák revizionista együttműködési kísérletek*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021. <https://mek.oszk.hu/22300/22313/>; KÁNTÁS Balázs, *The Dream of the White Internationale: Secret Hungarian-German-Austrian Negotiations and Attempts of Military Cooperation, 1919-1923*, New Delhi, AkiNik Publications, 2021. <http://real.mtak.hu/139808/> Letöltés ideje: 2023. március 3.

nyilvántartani. Ebben az értelemben a Kettőskereszt Vérszövetség hasonló volt a német Fekete Hadsereg nevű szervezetéhez (*Schwarze Reichswehr*) is, amelyhez az 1920-as években több tucat, elsősorban első világháborús veteránokból álló, jobboldali milícia tartozott, és amelyre az ugyancsak szigorú fegyverkezési korlátozások alatt álló Németország kormánya maga is úgy tekintett, mint a haderő félhivatalos tartalékos egységeire.⁸⁶

Ujszászy István tábornok fentebb már idézett feljegyzései szerint ebből az 1919–1920 körül alakult, kezdetben Siménfalvy Tihamér vezetése alatt álló titkos katonai csoportból nőtt ki később, 1936-ban a Honvéd Vezérkar 5. számú, sajtó- és propagandaosztálya, amely nevével ellentétben nem csupán a haderő propagandacéljait szolgálta, hanem a szomszédos kisantant államokban az elcsatolt területek visszafoglalását előkészítő szabotázs- és diverzánsakciókat is végrehajtott a Miniszterelnökséggel és a Külügyminisztériummal továbbra is igen szoros együttműködésben. Bár a két világháború

⁸⁶ Vö. Nigel H. JONES, *Hitler's Heralds. The Story of the Freikorps, 1918–1923*, Dorset, Barns and Noble, 1995.

között a magyar haderő különleges titkos alakulatai számos diverziós vállalkozásban vettek részt a szomszédos államok területén, ezek lényegében kétségbeesett próbálkozások maradtak, és egyik sem járt igazán releváns eredménnyel. A nemzetközi körülmények és a nagyhatalmi érdekek sajnos, nem tették lehetővé az ország területi integritásának ilyen módon történő visszaállítását. Elvesztett területeinek egy részét Magyarország csak második világháborúba való belesodródás és a németek és az olaszok agressziós politikája melletti kényszerű elköteleződés árán tudta ideiglenesen visszaszerezni...⁸⁷

Míg az 1919 és 1921–1922 közötti időszak a „különítményes” jellegű, korlátozott állami irányítás alatt álló katonai egységek működésének és túlkapásainak, önkényeskedésének, civilek elleni erőszakos fegyveres fellépésének időszaka volt, addig 1922–1923-tól kezdve, a bethleni konszolidáció jegyében az ország különböző területein működő irreguláris alakulatokat, nemzetvédelmi milíciákat, így a Héjjas Iván

⁸⁷ KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a házáért. Töredékek a két világháború közötti irreguláris katonai alakulatok és különleges katonai műveletek történetéből*, passim.

tartalékos főhadnagy vezette Alföldi Brigádöt és az Ébredő Magyarok Egyesületének fegyveres alakulatait lefegyverezték és regularizálták, illetve zavaros, a polgárháborús időkre visszavezethető rendvédelmi jellegű jogosítványaikat, melyekkel gyakran éltek vissza civilek rovására, és működtettek a belügyi rendvédelmi szervekkel párhuzamos rendvédelmi apparátust, megszüntették. Létrejött ugyanakkor a Belügyminisztérium irányítása alatt álló Nemzeti Munkavédelmi Hivatal/Nemzeti Munkvédelmi Szervezet⁸⁸ nevű, elsősorban a sztrájkok és a munkásmozgalmi szervezkedések letörésére, illetve ezzel párhuzamosan üzembiztonsági feladatok ellátására szolgáló, önkéntes

⁸⁸ A Nemzeti Munkavédelem megszervezéséről a Minisztertanács 1921. október 28-án hozott határozata alapján a belügyminiszter III-III/VII.a/1921 sz. bizalmas rendelete intézkedett. 1922. augusztus 4-én a belügyminiszter kérte a Nemzeti Munkavédelem állományának növelését (HU-MNL-OL-K 27-1922. 08. 04./33. napirendi pont). A szervezet tagjait részben az állami alkalmazottak közül toborozták, részben egyetemi hallgatókat igyekeztek beszervezni, de tagjai közé kerültek egykori különítményes katonák és nemzetvédelmi milicisták is. A szervezet történetéről lásd bővebben: SOÓS László, *A Nemzeti Munkavédelmi Szervezet létrehozása és tevékenységének első évei, 1921–1926*, Levéltári Szemle, 1979/1–2, 277–291.

félkatonai szervezet – kissé anakronisztikusan mondhatnánk, egyfajta *fehér munkásórség* –, melynek tagjait kézfegyverekkel szerelték fel, és szolgálatban intézkedési, valamint fegyverhasználati joguk a rendőrségével egyezett meg, ezért formálisan inkább rendőri, mint katonai alakulatnak volt tekinthető.⁸⁹ Az Alföldi Brigád, az Állambiztonsági Megbízottak Szervezete, a volt vasúti és postai karhatalmi alakulatok, az egyetemi csendőrtartalék zászlóaljok, valamint az Ébredő Magyarok Egyesülete nemzetvédelmi osztályai és a Magyar Országos Véderő Egylet lövészalakulatai is ebbe a szervezetbe olvadtak be, tehát jóval szorosabb kormányzati kontroll alatt, de lényegében tovább működhettek.⁹⁰

A Kettőskereszt Vérszövetség – szoros átfedésben az Alföldi Brigáddal, az Ébredő Magyarok Egyesületének nemzetvédelmi milíciáival és más irreguláris katonai alakulatokkal együtt – ugyancsak a Nemzeti

⁸⁹ HU-MNL-OL-K 26-XXII-6010; valamint: 5.818. M. E. számú rendelet a nemzeti munkavédelmi intézmény fegyverhasználati jogáról, 1923. augusztus 2., Magyarországi Rendeleték Tára, 1923, 274.

⁹⁰ Vö. DÓSA Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetesen magyar fasiszta szervezet*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972, 151–152.

Munkavédelem keretein belül folytatta tevékenységét, érdekes ugyanakkor, hogy Shvoy Kálmán tábornok a naplójában azt írja, a KKVSz 1923-ban alakult meg ezen a néven, éppen a Héjjas Iván vezette Alföldi Brigád utódszerveként, tevékenységét pedig Főtartalék⁹¹ fedőnéven a Belügyminisztérium és a Nemzeti Munkavédelem keretein belül folytatta. Shvoy így magának a szervezetnek a genezisét is erre az időszakra, az 1923-as év végére datálja, ez azonban minden valószínűség szerint tévedés, vagy legalábbis a különböző fegyveres alakulatok megnevezésének egyfajta zavarából fakad, hiszen a Kettőskereszt Vérszövetség 1923-ban névleg megszűnt.⁹²

⁹¹ Vö. DÓSÁNÉ, i. m. 134–135. Valamint lásd: Ráday Gedeon nyugalmazott belügyminiszter Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek küldött levelében lemond a Nemzeti Munkavédelem Központi Irodájának vezetéséről, 1930. január 16., in *Csak szolgálati használatra! Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez, 1919–1938*, 499–500.

⁹² SHVOY, i. m. 90–95. Mindazonáltal Szakály Sándor egész tanulmányt szentelt annak a kérdésnek, miért is érdemes Shvoy Kálmánt szövegét (és úgy általában a naplókat, memoárokat és egyéb magánforrásokat) alapos forráskritikával kezelni. Vö. SZAKÁLY Sándor, *Napló, naplószerű emlékirat, emlékirat?. Shvoy Kálmán titkos naplója és emlékirata 1918–1945 nyomán a naplóró felelősségéről és a forráskritika fontosságáról*, in *Emlékirat és történelem*,

Shvoy Kálmán pontatlansága ugyanakkor meglepő is, mivel ebben az időben vezérkari ezredesként ő maga volt a Nemzeti Munkavédelem szegedi szervezetének parancsnoka.⁹³ Az viszont kétségtelenül igaz, hogy az NMV keretei között, jórészt egykori különítményes katonákból, elsősorban a KKVSz és az Alföldi Brigád tagjaiból valóban szerveződött egy nagyfokú önállóságot élvező, (Központi) Főtartalék fedőnévvel illetett titkos katonai alakulat is, amelynek tagjai mind belbiztonsági, mind pedig a környező államokra irányuló felderítő és diverziós tevékenységet is elláttak.⁹⁴ A KKVSz Nemzeti Munkavédelemben történő integrálásáról egyébként levéltári forrás is fennmaradt: egy bizalmas belügyminisztériumi körlevél 1926-ból, mely megtiltja az NMV tagjainak, hogy az új sztrájkterő segédrendőri szervet akár egymás között is a Kettőskereszt Vérszövetség névvel illessék, mivel ahhoz a köztudatban

szerk. HORVÁTH Jenő–PRITZ Pál, Budapest, 2012, Magyar Történelmi Társulat–Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, 82–98.

⁹³ SHVOY, i. m. 91.

⁹⁴ DÓSÁNÉ, i. m. 151–152.

meglehetősen rossz emlékek fűződnek, és már különben is évekkkel ezelőtt feloszlott.⁹⁵

Makkay Imre százados, a Kettőskereszt Vérszövetség vidéki alakulatainak parancsnoka a Kovács testvérek, a felvidéken diverziós tevékenységet tervező ifjú irreguláris katonák büntetőperében 1925-ben tartott zárt tárgyaláson ugyancsak azt vallotta a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék előtt, hogy a KKVSz titkos állami katonai szervezet volt, mely formálisan megszűnt ugyan, ám a per idején, 1925-ben igazából a formálisan a belügyi tárca alárendeltségébe tartozó Nemzeti Munkavédelem keretei között működik tovább.⁹⁶ Az NMV egyszerre volt tehát sztrájk törő segédrendőri és rejtett, tartalékos jellegű katonai szervezet. A szerv vezetését egy polgári személy, megbízható kormánypárti politikus, a „katonai vonatkozású nemzetvédelmi és irredenta ügyek vezetője” (1922 és 1930 között gróf Ráday Gedeon volt

⁹⁵ HU-MNL-OL-K 149-1926-6-3473 – A Magyar Királyi Belügyminisztérium bizalmas körlevele a törvényhatóságoknak és a rendőrkapitányságoknak a Nemzeti Munkavédelmi Tartalék a megszűnt Kettőskereszt Vérszövetséggel való kapcsolatba hozása tárgyában, Budapest, 1926. március 5.

⁹⁶ HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A Kovács testvérek büntetőügye.

belügyminiszter) és egy mellé beosztott hivatásos katonatiszt, egy vezérkari ezredes (1922 és 1930 között vitéz többek között Sassy Szabó József ezredes, a Kettőskereszt Vérszövetség egyik korábbi parancsnoka) látta el. A szervezésben persze valószínűleg szerep jutott az 1926-tól tábornoki rendfokozatot viselő Siménfalvy Tihamérnak is, egészen 1929-ben bekövetkezett hirtelen haláláig. A szervezet, mint említettük, hivatalosan a belügyminiszter és a közbiztonsági szervek élén álló országos főkapitány (a mai fogalmak szerint kb. a rendészetért felelős államtitkár) irányítása alá tartozott, titokban, befelé viszont a Magyar Királyi Honvédség főparancsnokának és a rejtésben működő Honvéd Vezérkarnak és a vezérkari főnöknek is alá volt rendelve. Mindenkori vezetője az államfőnél közvetlen előadói jogkörrel rendelkezett, tehát munkáját a kormányzó, mint egyúttal a haderő főparancsnoka is közvetlenül ellenőrizhette,⁹⁷ a titkos irreguláris katonai alakulatok pedig a két

⁹⁷ Ráday Gedeon nyugalmazott belügyminiszter Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek küldött levelében lemond a Nemzeti Munkavédelem Központi Irodájának vezetéséről, 1930. január 16., in *Csak szolgálati használatra! Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez, 1919–1938*, 499–500.

világháború között számos alkalommal hajtottak végre különleges katonai műveleteket a szomszédos államokban...⁹⁸

„Kifelé” az 1920-as években Siménfalvy Tihamér tevékenysége elsősorban a Vitézi Rendhez, a korszak nemességpótlék-szerű, a haderővel is nagyon szoros kapcsolatban álló, elsősorban veteránokból álló lovagrendjéhez, ugyancsak szintén kvázi-állami rejtett katonai szervezethez kötődött. Siménfalvy 1920. szeptember 25-én egyike volt annak a 8 főnek, akiket a kormányzó a Vitézi Szék tagjai közé ajánlott, mint későbbi területi vezetőket, törzskapitányokat. Siménfalvyt a Bács-Bodrog, Csongrád, Csanád, Arad, Torontál, Békés vármegyét felölelő, 7. számú vitézi törzsszék törzskapitányává nevezték ki. Ő irányította és ellenőrizte a Dél-Alföldön a megyei Vitézi Székek tevékenységét a szervezőmunka, a vitézi birtokok osztása, a szociális juttatások, a különböző rendezvények tekintetében. A törzskapitányokat az elsők között, 1921. május 22-én avatták vitézzé. Országos szinten Siménfalvy Tihamér az egyik kezdeményezője volt az 1923. január 5-én megalakult Vitézek Mezőgazdasági Szövetkezete életre hívásának

⁹⁸ Lásd bővebben: KÁNTÁS Balázs, *Rongyosan és titkosan a hazáért.*

is. A megművelhető telket kapott vitézek számára szorgalmazta téli gazdasági tanfolyamok indítását, és nagy szerepe volt Pálóczi Horvát Istvánnal közösen a vitézek örkényi gazdasági iskolájának 1926-os létrehozásában is.⁹⁹ Közéleti tevékenysége valódi volt, azonban fedési/rejtési célokat is szolgált, ugyanis valószínűleg 1929-ben bekövetkezett hirtelen haláláig a Horthy-korszak egyik nagy befolyású, a nyilvánosságot kerülő, és a különböző műveleteket a háttérből irányító titkosszolgálati vezetője maradt. A Vitézi Rend és a Kettőskereszt Vérszövetség között is nagy volt a személyi átfedés...

Siménfalvy Közéleti Szerepének másik fontos eleme a Székely Hadosztály harci cselekményei emlékének ápolásához kapcsolódott. Az alakulat tisztjeinek egy része 1924 decemberében összejövetelt szervezett, amelyen hagyományőrző tevékenység folytatása mellett döntöttek. Elhatározták az elesett katonák emlékének köztéri megörökítését, a hadosztály által keletkeztetett dokumentumok összegyűjtését, illetve az alakulat történetének

⁹⁹ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*, kéziratban, megjelenés előtt, a készülő *A Trianoni békediktátum története hét kötetben* című kézikönyvsorozat 6. kötete.

fokozatos publikálását, bár ez utóbbit egyelőre nem tartották aktuálisnak. Feltételes terv készült, hogy egy esetleges Erdély felszabadításáért meginduló harc esetén az egykori katonák milyen feladatot tudnának vállalni. Siménfalvy javaslatát elfogadva, a későbbiekben minden év tavaszán hasonló közgyűléseket tartottak. Siménfalvy kezelte a közösség céljaira adakozásból befolyt pénzeket. Egyik kezdeményezője volt a Székely Hadosztály Egyesület megalakításának, amelyre azonban már csak halála után került sor.

Siménfalvy Tihamért 1927. január 1-jén tábornokká léptették elő. 1929. március 20-án szívrohamot kapott, és 51 éves korában váratlanul elhunyt.¹⁰⁰ A korszak mára szinte elfeledett titkosszolgálati vezetőjét farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomba. Siménfalvy Tihamér életében nagyszámú katonai kitüntetésben részesült, és mint azt Olasz Lajos hadtörténész alapos kutatómunkájának köszönhetjük, ezek többek között az alábbiak voltak:

¹⁰⁰ [SZERZŐ NÉLKÜL], *Vitéz Siménfalvy Tihamér meghalt*, Magyarország, 10. évfolyam, 1929/67. szám, 5. o.

Bronz Katonai Jubileumi Érem (1898),
Katonai Jubileumi Kereszt (1908),
Bronz Katonai Érdemérem vörös szalagon
(1913),
Katonai Szolgálati Jel (1914),
III. osztályú Tiszti Katonai Szolgálati Jel (1914),
II. osztályú Tiszti Katonai Szolgálati Jel (1914),
Német Császári Vaskereszt II. osztálya (1914),
Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon
hadidíszítménnyel (1914) és utólag a kardokkal
(1917),
Katonai Érdemkereszt III. osztálya
hadidíszítménnyel (1915) és utólag a kardokkal
(1917),
Lipót-rend III. osztályú lovagkeresztje
hadidíszítménnyel és a kardokkal (1918),
Osztrák Császári Vaskorona-rend III. osztálya
hadidíszítménnyel és a kardokkal (1917),
Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon
hadidíszítménnyel (1916) és utólag a kardokkal
(1918),
Magyar Érdemkereszt III. osztálya (1925).¹⁰¹

¹⁰¹ OLASZ Lajos, *Siménfalvy Tihamér életrajza*.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Levéltári források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (HU-ÁBTL)

HU-ÁBTL-4.1. A-434. A magyar hírszerzési szolgálat 1. kötet (a magyar hírszerzési szolgálat módszerei 1936-ig).

HU-ÁBTL-4.1. A-686. Etelközi Szövetség.

HU-ÁBTL-4.1.A-650. Összefoglaló. Prónay-különítmény alakulása és tevékenysége 1919–1945.

HU-ÁBTL-4.1. A-687. Az 1919-es ellenforradalmi kormány által megalakított szervezetek (1947).

HU-ÁBTL-4.1. A-719. Zadaveczt István táborig püspökök “Hét év a táborban” című naplója dokumentumokkal.

HU-ÁBTL-4.1. A-720/1. A Horthy-rendszer jobboldali szervezetei.

HU-ÁBTL-4.1. A-879. 1919-es fehérterroristák anyaga.

HU-ÁBTL-4.1. A-881. Rongyos gárdisták, szabadcsapatok, különítményesek anyaga.

HU-ÁBTL-4.1. A-1047. Fehérház Bajtársi Egyesület, Anti-Bolsevista Comité.

HU-ÁBTL-4.1. A-2124. Volt horthysta titkos szervezetek.

Bundesarchiv, Berlin (BArch)

BArch-R 1507/2129. Bajor sörpuccs.

BArch-R 1507/400. Organisation Escherich. Orgesch Orka.

BArch-R 707/142. A bajor–magyar kapcsolatokra vonatkozó iratok.

Budapest Főváros Levéltára, Budapest (HU-BFL)

HU-BFL-IV-1407-b-XI. üo.-151/1922. A Budapesti Főkapitányság főkapitányi jelentése Budapest székesfőváros tanácsának.

HU-BFL-VI-15-c-205/1945. A Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányság Államrendészeti Osztálya jelentése a Kettőskereszt Vérszövetség feloszlott egyesület adatai tárgyában Budapest főváros főpolgármesteréhez, Budapest, 1945. december 3.

HU-BFL-VII-1-d-10935/1924. Keó-Kucsera István büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-8821/1920. Illy László és társai büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-16193/1923. Márffy József és társai büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-11717/1923. Bedő József és Dula József büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-10559/1925. A Kovács testvérek büntetőpere.

HU-BFL-VII-5-c-198/1940. Kiss Gábor Jenő pere.

HU-BFL-VII-18-d-1923-03/041. Apor Viktor és társai büntetőpere.

HU-BFL-VII-18-d-1923-03/0610. Ulain Ferenc és társai büntetőpere.

HU-BFL-VII-18-d-193/1926. Windischgrätz Lajos és társai pere.

HU-BFL-XXV-1-b-4587/1946. Márffy József igazolási eljárása.

HU-BFL-XXV-1-a-464/1946. Ruszkay Jenő népbíróági büntetőpere.

HU-BFL-XXV-2-b-8311/1947. Dr. Minich József igazolási eljárása.

HU-BFL-VII-5-e-1949/20630. Héjjas Iván és társai népbíróági büntetőpere.

Hadtörténelmi Levéltár, Budapest (HU-HL)

HU-HL-VKF. A Magyar Királyi Honvéd Vezérkar
Főnöke Levéltára, 1919–1945.

**Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára,
Budapest (HU-MNL-OL)**

HU-MNL-OL-K 27. Minisztertanácsi
jegyzőkönyvek, 1867–1944.

HU-MNL-OL-MOL-K 64-1920-2-60.
Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált
iratai – Megállapodás az elszakadt részekben
folytatandó irredenta szervezéséről, 1920.

HU-MNL-OL-K 64-1920-41-515.
Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált
iratai – Előterjesztés a külügyminiszter részére
az elcsatolt területeken megvalósítandó
diverziós és terrorcselekményekről, 1920.

HU-MNL-OL-K 64-1921-41-187.
Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált
iratai – Feljegyzés az elcsatolt területeken
folytatandó diverziós tevékenységről, 1921.

HU-MNL-OL-K-64-1921-41-199.
Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált

iratai – Schitler vezérkari alezredes feljegyzése a német és a magyar irredenta szervezetek közötti együttműködés tárgyában, 1921.

HU-MNL-OL-K-64-1921-41-221.

Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Jelentés a német ORKA és Orgesch irredenta szervezetekkel való tárgyalásról, 1921.

HU-MNL-OL-K 64-1923-41-81.

Külügyminisztérium – Politikai Osztály rezervált iratai – Masirevich Szilárd bécsi magyar követ számjeltávirata a külügyminiszter részére, melyben arról számol be, hogy Ludendorff német tábornok nála járt, és titkos tárgyalást kezdeményezett Siménfalvy ezredessel, mint a kormányzó bizalmi emberével, Bécs, 1923. február 6.

HU-MNL-OL-K 65 – Külügyminisztérium – Politikai osztály – „D” (defenzív) referatúra iratai.

HU-MNL-OL-K 67. Külügyminisztérium – Politikai hírszolgálati osztály.

HU-MNL-OL-K 149-1926-6-3473.
Belügyminisztérium rezervált iratai – A Magyar Királyi Belügyminisztérium bizalmas körlevele a törvényhatóságoknak és a rendőrkapitányságoknak a Nemzeti Munkavédelmi Tartalék a megszünt Kettőskereszt Vérszövetséggel való kapcsolatba hozása tárgyában, Budapest, 1926. március 5.

HU-MNL-OL-K 149-1924-1-2042.
Belügyminisztérium rezervált iratai – Siménfalvy Tihamér vszkt. ezredes felterjesztése a Kormányzó Katonai Irodájához Károlyi Mihály szabadkai tartózkodásáról, Budapest, 1924. október 1.

HU-MNL-OL-K 429-1926. 05. 07.–10. 14. A Magyar Távirati Iroda – Napi hírek – Frankper, 1926. május–október.

HU-MNL-OL-KS 274-f-11. cs.-44. őrzési egység. Jelentés az Etelközi Szövetségről.

HU-MNL-OL-K 429. Belügyminisztériumi levéltár – Kozma Miklós iratai.

HU-MNL-OL-P 1360. Magyar Országos Véderő Egylet.

HU-MNL-OL-P 2249-7. sorozat. Ébredő Magyarok Egyesülete.

HU-MNL-OL- P 2249-47. sorozat. Turáni Vadászok Országos Egyesülete.

HU-MNL-OL-P 2249-61. sorozat. Fehérház Bajtársi Egyesület.

HU-MNL-OL-P 2249-81. sorozat. Magyar Fajvédők Országos Szövetsége.

Politisches Archiv, Berlin, (PA)

PA-AA-(B)-R 30531-Bd. 1. Szigorúan titkos bizalmas jelentés Budapestről a német–magyar jobboldali együttműködésről, 1923. augusztus 23.

PA-AA-(B)-R-30531-Bd. 1. Boltze német követségi titkár szigorúan bizalmas feljegyzése az Ulain-ügyről, 1923. november 10.

PA-AA-(B)-R-30531-Bd. 1. A német külügyminisztérium átirata a közrendvédelmi felügyeletet ellátó birodalmi megbízottnak, 1923. november 14.

PA-AA-(B)-R 30531-Bd. 1. Welczeck budapesti német nagykövet jelentése a Külügyi Hivatalnak az Ulain-ügyről, 1924. január 26.

Szakirodalmi források

ABLONCZY Balázs, *Teleki Pál*, Budapest, Osiris Kiadó, 2005.

ABLONCZY Balázs, A frankhamisítás. Hálók, személyek, döntések, *Múltunk*, 2008/1, 29–56.

ABLONCZY Balázs, *Keletre, magyar! A magyar turanizmus története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2016.

ABLONCZY Balázs, *A miniszterelnök élete és halála. Teleki Pál (1879–1941)*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2018.

ABLONCZY Balázs, *Ismeretlen Trianon*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2020.

A Horthy-korszak Magyarországa jugoszláv szemmel. Délszláv levéltári források 1919–1941, forráskiad. HORNYÁK Árpád, Pécs–Budapest,

Kronosz Kiadó – MTA BTK Történettudományi Intézet, 2016.

ANDAHÁZI SZEGHY Viktor, Trianontól Bledig. A Magyar Királyi Honvédség szervezése és lehetőségei 1920–1938 között, *Hadtudomány*, 2019/3, 15–23.

Christopher ANDREW, *The Secret World. A History of Intelligence*, London, Penguin Books, 2019.

ANGYAL Béla, Magyar szervezetek és mozgalmak Csehszlovákiában 1918–1921. I. rész, *Fórum*, 2000/1, 13–20.

ANGYAL Béla, *Érdekvédelem és önszerveződés. Fejezetek a csehszlovákiai magyar pártpolitika történetéből*, Dunaszerdahely, Fórum Intézet – Lilium Aurum Kiadó, 2002.

ÁROKAY Lajos, Az önálló magyar katonai attaséi szolgálat előzményei 1918–1919, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1983/1, 73–95.

ÁROKAY Lajos, A rejtett magyar katonai attaséi szolgálat első állomáshelyeinek felállítása,

1920–1923, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1983/3, 356–381.

ÁROKAY Lajos, A rejtett magyar katonai attaséi szolgálat tevékenysége 1923–1928 között, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1983/4, 574–592.

ÁRVAI Zoltán–GYARAKI Károly, *100 éves az önálló magyar katonai felderítés, hírszerzés és elhárítás, 1918–2018*, Budapest, Zrínyi Kiadó, 2019.

A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról (1918–1934). I. kötet. *Az 1920-as évek*, forráskiad. NÉMETH István, Budapest, magánkiadás, 2017.

BALLA Tibor, A trianoni békediktátum és az önálló magyar haderő, *Honvédségi Szemle*, 2020/3, 109–122.

BANK Barbara, Gondolatok *Francia Kiss Mihályól és a könyvről*, in DOMONKOS László, *Francia Kiss Mihály élete és halála*, Budapest, Püski–Masszi Könyvesház, 2011, 137–139.

BARTHA Ákos, *Bajcsy-Zsilinszky Endre. Életút és utóélet*, Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2020.

BARTHA Ákos, *Véres város. Fegyveres ellenállás Budapesten, 1944–1945*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2021.

BARTHA Ákos, *Törzsökösök, rongyosok, turániak. Németellenes magyar fajvédelem 1938–1945*, Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023.

BELLÉR Béla, *Az ellenforradalom nemzetiségi politikájának kialakulása*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1975.

Bethlen István titkos iratai, forráskiad. SZINAI Miklós–SZÜCS László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1972.

BODA József, *A polgári magyar állam „nemzetbiztonsági” szervei*, in *Tanulmányok a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelem-történetéből*, szerk. BODA József–PARÁDI József, Budapest, Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2015, 39–64.

BODÓ Béla, The White Terror in Hungary. The Social World of Paramilitary Groups, *Austrian History Yearbook*, 2011/42, 133–163.

BODÓ Béla, Héjjas Iván. Egy ellenforradalmár élete, 2000, 2010/10, 9–27.

BODÓ Béla, Pál Prónay. Palamilitary Violence and and Anti-Semitism in Hungary, 1919–1921, The Carl Beck Papers in Russian and East-European Studies, No. 2101, Pittsburgh, University of Pittsburgh, 2011.

BODÓ Béla, Favorites or Pariahs? The Fate of the Right-Wing Militia Men in Interwar Hungary, *Austrian History Yearbook*, 2015/46, 327–359.

BODÓ Béla, *The White Terror. Antisemitic and Political Violence in Hungary, 1919–1921*, London, Routledge, 2019.

BODÓ Béla, *A fehérterror*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2022.

BOROS Ferenc, *Magyar–csehszlovák kapcsolatok 1918–1921-ben*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1970.

BORSI-KÁLMÁN Béla, *Öt nemzedék, és ami előtte következik... A temesvári Levente-pör, 1919–1920*, Budapest, Noran Kiadó, 2006.

BORSI-KÁLMÁN Béla, *Ifj. Niamessny Mihály és a temesvári Levente-per, 1919–1920*, Budapest, Helikon Kiadó, 2010.

BORSI-KÁLMÁN Béla, *Kisfiúk a nagy viharban. A temesvári „Levente-pör” – az első román „irredenta per” története, 1919–1922*, Budapest, Kortárs Kiadó, 2020.

BOTLIK József, A nyugat-magyarországi felkelés. 1921. augusztus 28. – október 4., *Valóság*, 2007/3, 24–47, illetve 2007/4, 39–58.

BOTLIK József, *Nyugat-Magyarország sorsa, 1918–1921*, Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó, 2012.

Csak szolgálati használatra! Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez, 1919–1938, szerk. HETÉS Tibor, MORVA Tamásné, Budapest, Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó, 1968.

CSELÉNYI Zsuzsanna, *Az Ébredő Magyarok Egyesülete (ÉME) működése 1918–1920*, Acta

Academiae Paedagogicae Agriensis. Sectio Historia, 1991/20, 51–67.

DOBÁK Imre–REGÉNYI Kund, Hírszerzési és Kémelhárítási Szabályzat – a két világháború között, *Nemzetbiztonsági Szemle*, MMXV/I, 146–197.

Dokumentumok az 1918/19-es forradalmak Duna–Tisza közti történetéhez, szerk. ROMSICS Ignác, Kecskemét, Bács-Kiskun Megyei Levéltár, 1976.

DOMONKOS László, *Francia Kiss Mihály élete és halála*, Budapest, Püski–Masszi Könyvesház, 2011.

DÓSA Rudolfné, *A MOVE. Egy jellegzetesen magyar fasiszta szervezet*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.

DROZDY Győző, *Elvett illúziók. Drozdy Győző emlékiratai*, szerk. PAKSY Zoltán, Budapest,

DRUSZA Tamás–KÁROLY László–LAUFER Balázs–REGÉNYI Kund, *Információszerzés kapcsolati forrásai*, szerk. REGÉNYI Kund, Budapest,

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2019.

ERDEŐS László, *A magyar honvédelem egy negyedszázada 1919–1944*, szerk. BABUCS Zoltán, Gödöllő, Attraktor Kiadó, 2007.

FEGYÓ János, Adalékok a szélsőjobboldal fokozódó szervezkedésének történetéhez a gazdasági világválság éveiben, in *A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum Évkönyve, 1967–1968*, Budapest, Népművelési propaganda iroda, 1969, 261–289.

FODOR Miklós Zoltán, Az Etelközi Szövetség története, in *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve, 2007 (XXXI.)*, Salgótarján, 2008, 118–156.

FORGÁCS Balázs, *Gerillák, partizánok, felkelők. Az irreguláris hadviselés elméletének története – korunk kihívásai*, Budapest, HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Nonprofit Kft., 2020.

FOGARASSY László, A Prónay-Ranzenberger pör (1930–1932), *Soproni Szemle*, 1978/1, 23–40.

GARAMI Erika, Az 1920-as évekbeli magyarországi frankhamisítás numizmatikai vonatkozásai, *Numizmatikai Közlöny*, 2003–2004/CII–CIII, 65–71.

GERGELY Ferenc – KISS György, *Horthy leventéi. A leventeintézmény története*, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1976.

Robert GERWARTH, *The Vanquished. Why the First World War Failed to End, 1917–1923*, Farrar, Straus and Girou, 2016.

Robert GERWARTH, *Harc a Vörös Szörnyeteggel. Ellenforradalmi erőszak Közép-Európa vereséget szenvedett államaiban*, ford. VÁRADY Péter, in *Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után*, szerk. Robert GERWARTH–John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 71–92.

Robert GERWARTH – John HORNE, *Paramilitarizmus az első világháború után*, ford. VÁRADY Péter, in *Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után*, szerk. Robert GERWARTH – John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017, 13–32.

GOTTFRIED Barna, Thuróczy István és a román király elleni merénylet, *Székelyföld*, 2010/7, 79–101.

GOTTFRIED Barna – NAGY Szabolcs, *A Székely Hadosztály története*, Csíkszereda, Csíkszereda Kiadóhivatal, 2019.

G. SOÓS Katalin, *A nyugat-magyarországi kérdés 1918–1919*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967.

G. SOÓS Katalin, Magyar–bajor–osztrák titkos tárgyalások és együttműködés, 1920–1921, *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Acta Historica*, 1967/XVII, 3–43.

G. SOÓS Katalin, *Burgenland az európai politikában 1918–1921*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1971.

GULYÁS László, *A Horthy-korszak külpolitikája*. 1. *Az első évek 1919–1924*, Máriabesnyő, Attraktor Kiadó, 2012.

Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után, szerk.

Robert GERWARTH–John HORNE, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2017.

Hadtudományi Lexikon. Új kötet, főszerk. KRAJNCZ Zoltán, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2019.

HATOS Pál, *Az elátkozott köztársaság. Az 1918-as összeomlás és forradalom története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2018.

HATOS Pál, *Roszfűük világforradalma. Az 1919-es magyarországi tanácsköztársaság története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2021.

Ulrike Claudia HOFFMANN, „*Verräter verfallen der Feme!*” *Fememorde in Bayern in den zwanziger Jahren*, Köln–Weimar, Böhlau Verlag, 2000.

Horthy Miklós titkos iratai, forráskiad. SZINAI Miklós, SZÜCS László, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1965.

HORTHY Miklós, *Emlékirataim*, Budapest, Európa Kiadó, 1990.

HOLLÓS Ervin – LAJTOS Vera, *Horthy Miklós, a fehérek vezére*, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1985.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. I. Az ellenforradalom hatalomra jutása és rémuralma Magyarországon 1919–1921, forráskiad. KARSAI Elek, KUBITSCH Imre, NEMES Dezső, PAMLÉNYI Ervin, Budapest, Szikra Kiadó, 1956.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. II. A fasiszta rendszer kiépítése Magyarországon 1921–1924, forráskiad. KARSAI Elek, NEMES Dezső, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1959.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. III. Az ellenforradalmi rendszer gazdasági helyzete és politikája Magyarországon 1924–1926, forráskiad. KARSAI Elek, NEMES Dezső, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1959.

Iratok az ellenforradalom történetéhez 1919–1945. IV. Az ellenforradalmi rendszer külpolitikája 1927. január 1. – 1931. augusztus 24., forráskiad. KARSAI Elek, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1967.

JAGADICS Péter, A Horthy-hadsereg Nemzetvédelmi Szolgálat, *Szakmai Szemle – A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának szakmai kiadványa*, 2010/3, 191–205.

JANKOVICH Arisztid, *A Nemzeti Hadsereg (1919)*, forráskiad. GYÖRGY Sándor, Budapest, Szülőföld Könyvkiadó – Trianon Múzeum, 2019.

Nigel H. JONES, *Hitler's Heralds. The Story of the Freikorps, 1918–1923*, Dorset, Barns and Noble, 1995.

KÁNTÁS Balázs, *A Duna–Tisza közti dosszié. Három alapvető forrás a Duna–Tisza közti paramilitáris erőszak történetéhez, 1919–1924*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.
<http://real.mtak.hu/119045/>

KÁNTÁS Balázs, *A különítményesek nyomában. Tanulmány és források Héjjas Iván paramilitáris vezető és különítménye tevékenységéről, 1919–1923*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.
<http://real.mtak.hu/115655/>

KÁNTÁS Balázs, *Váry Albert koronaügyész-helyettes összefoglaló jelentése a fehérterror Duna–Tisza közén zajlott eseményeiről, 1922*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

[http://real.mtak.hu/115656/1/VARYALBERT
JELENTESE.pdf](http://real.mtak.hu/115656/1/VARYALBERT_JELENTESE.pdf)

KÁNTÁS Balázs, *Viták a „másik államhatalom”-ról. Válogatás a fegyveres titkos társaságok ügyében elhangzott parlamenti felszólalásokból, 1923–1924*, Budapest, OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár, 2020.

<https://mek.oszk.hu/20600/20673/20673.pdf>

KÁNTÁS Balázs, *Konzolidáció kézigránáttal? Az Ébredő Magyarok Egyesületének antiszemita indíttatású jászkarajenői merénylettere, 1922*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

[http://real.mtak.hu/117656/1/Konzolidacio
kezigranattal.pdf](http://real.mtak.hu/117656/1/Konzolidacio_kezigranattal.pdf)

KÁNTÁS Balázs, *A csongrádi bombamerénylet. Sajtó- és egyéb források a Horthy-korszak egyik antiszemita terrorcselekményének*

kontextusához, 1923–1924, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

<http://real.mtak.hu/116182/>

KÁNTÁS Balázs, *A Csocsó bácsi-féle összeesküvés: Apor Viktor tartalékos honvéd főhadnagy és társai hatalomátvételi terve, 1923*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

<http://real.mtak.hu/115853/>

KÁNTÁS Balázs, *A magyar sörpuccs? Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő és társai államcsínykísérlete, 1923 – Tanulmány és források*, Budapest, OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár, 2020.

<http://real.mtak.hu/119046/1/Amagyarsorpucss.pdf>

KÁNTÁS Balázs, *Árnyékkatonák és árnyékpolitikusok. Újabb dokumentumok a Horthy-korszak első éveinek radikális jobboldali titkos paramilitáris szervezeteinek működéséről, 1923–1926*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

<http://real.mtak.hu/115654/>

KÁNTÁS Balázs, *Héjjas Iván paramilitáris vezető és különítménye szerepe a Duna–Tisza közti fehérterrorban, valamint az ellenük lefolytatott ügyészi vizsgálat, 1920–1922.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

<http://real.mtak.hu/111819/1/HejjasIvan.pdf>

KÁNTÁS Balázs, *Documenta Paramilitaria Hungarica. Tanulmány és történeti források a Kettőskereszt Vészövetség titkos irreguláris katonai alakulat tevékenységéről. 1919–1945,* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2020.

<https://mek.oszk.hu/21300/21327/>

KÁNTÁS Balázs, *Fehérterror a Duna–Tisza közén: Héjjas Iván főhadnagy és különítménye tevékenysége, 1919–1921. White Terror in the Danube–Tisza Interfluve The Activities of First Lieutenant Iván Héjjas and His Detachment, 1919–1921.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/134876/>

KÁNTÁS Balázs, *Milicisták, puccsisták, terrorfiúk.* Budapest, Művészeti és Irodalmi Jelen Kft., 2021.

<http://real.mtak.hu/123884/>

KÁNTÁS Balázs, *Rendőrgyilkosság az Oktogonnál: Tanulmány és levéltári források Soltra József rendőr meggyilkolásának körülményeihez és politikai kontextusához, 1920.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/116438/1/RendorgyilkosagazOktogonnal.pdf>

KÁNTÁS Balázs, *A magyar „fehér szabadkőművesség”. Adatok és levéltári források az Etelközi Szövetség, a Horthy-korszak befolyásos politizáló titkos társaságának töredékes történetéhez,* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság–Magyar Elektronikus Könyvtár, 2021.

<http://real.mtak.hu/122855/>

KÁNTÁS Balázs, *Pénzhamisítás hazafias célból?: A frankhamisítási bűnügy politikai hátterének megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság jelentése eljárásának befejezéséről és eredményéről, 1926.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/124157/>

KÁNTÁS Balázs, *A Fehér Internacionálé: Magyar–bajor–osztrák revizionista együttműködési kísérletek, 1919–1923*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/127466/>

KÁNTÁS Balázs, *Antibolsevizmus, irredentizmus, antiszemitizmus, terrorizmus: A Kovács testvérek irredenta indíttatású bűncselekményei és ellentmondásos kapcsolatuk a magyar állami szervekkel, 1923–1925*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/128977/>

KÁNTÁS Balázs, *A bombaper. A Horthy-korszak első éveinek egyik legnagyobb büntetőpere és politikai kontextusa, 1922–1926*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/118800/>

KÁNTÁS Balázs–SAFRÁNY Péter, *A csongrádi kézigránátos terrortámadás: Források a Horthy-korszak egyik legsúlyosabb antiszemita terrorcselekményének kontextusához*.

Budapest, Horthy-korszak Történetének
Kutatásáért Társaság, 2021.
<http://real.mtak.hu/128432/>

KÁNTÁS Balázs, *„Szép napok” a Britannia Szállóban: Adatok és levéltári források a magyarországi fehérterror egyik hírhedt irreguláris katonai alakulatának fővárosi atrocitásaihoz, 1919–1920.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/123944/>

KÁNTÁS Balázs, *A bombamerényletek kora: Levéltári források a Horthy-korszak első éveinek politikai terrorizmusához, 1922–1924.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2021.

<http://real.mtak.hu/121449/>

KÁNTÁS Balázs, *A Brief and Fragmented History of Radical Right-Wing Paramilitary Formations in Hungary in the 1920s.* New Delhi, AkiNik Publications, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *The Dream of the White Internationale: Secret Hungarian-German-Austrian Negotiations and Attempts of Military*

Cooperation, 1919–1923. New Delhi, AkiNik Publications, 2021.

KÁNTÁS Balázs, *The Period of Bomb Attacks: Paramilitary Formations and Terrorism in Hungary in the First Years of the Horthy-Era, 1922–1924.* Zittau, Weser Books, 2022.

KÁNTÁS Balázs, *A Kettőskereszt Vérszövetség: Egy titkos irreguláris katonai szervezet tevékenysége az 1920-as évek Magyarországon. The Double Cross Blood Union: A Secret Irregular Military Formation and its Activity in Hungary During the 1920s.* Budapest, Line Design Kiadó, (Rerum Fides 4.), 2022.

KÁNTÁS Balázs, Héjjas Iván. *Vázlat egy magyar radikális jobboldali katonatiszt-politikus életrajzához és kapcsolatrendszeréhez,* Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.

KÁNTÁS Balázs, *A Horthy-korszak első éveiben működő magyar radikális jobboldali titkos paramilitáris szervezetek töredékes története 1919–1925 I. Milicisták.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/149570/>

KÁNTÁS Balázs, *A Horthy-korszak első éveiben működő magyar radikális jobboldali titkos paramilitáris szervezetek töredékes története 1919–1925 II. Puccsisták*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/149572/>

KÁNTÁS Balázs, *A Horthy-korszak első éveiben működő magyar radikális jobboldali titkos paramilitáris szervezetek töredékes története 1919–1925 III. Terrorfiúk*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/149575/>

KÁNTÁS Balázs, *Iván Héjjas (1890–1950): A Draft on a Radical Right-Wing Hungarian Military Officer and Politician of the 20th Century and His Controversial Career*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/145938/>

KÁNTÁS Balázs, *Fehérterror a Duna–Tisza közén: Héjjas Iván főhadnagy és különítménye tevékenysége, 1919–1921: White Terror in the*

Danube–Tisza Interfluve: The Activities of First Lieutenant Iván Héjjas and His Detachment, 1919–1921 Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/134876/>

KÁNTÁS Balázs, *A gyilkosok ideje. Fejezetek az antiszemita indíttatású paramilitáris erőszak magyarországi történetéből, 1919–1925.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/148099/>

KÁNTÁS Balázs, *Az árnyékhadsereg és parancsnoka: Héjjas Iván és a legjelentősebb magyar különleges katonai műveletek a két világháború között (kutatási vázlat).* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/152430/>

KÁNTÁS Balázs, *Töredékek a két világháború közötti magyar irreguláris katonai formációk működéséről: Szervezettörténeti vázlatok.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/152882/>

KÁNTÁS Balázs, *"I Hereby Swear to the Almighty Lord to Fight with Arms in Order to Recapture the Robbed Territories of my 1000-year-old Hungarian Homeland": Connections Between the Hungarian Political and Military Elite and Radical Right-Wing Paramilitary Movements in Hungary in the 1920s*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/136776/>

KÁNTÁS Balázs, *The White Internationale: Post-World-War Hungarian–German–Austrian Attempts of Military Cooperation, 1919–1923*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/136523/>

KÁNTÁS Balázs, *The Era of Explosions: Terrorism in Hungary in the First Years of the Horthy-Era, 1922–1924*. Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2022.

<http://real.mtak.hu/136524/>

KÁNTÁS Balázs, *"Those Were the Days" in Hotel Britannia: The Crimes of the Irregular Military Formation Settled in Hotel Britannia, Budapest, After the First World War, 1919–1921*.

Budapest, Horthy-korszak Történetének
Kutatásáért Társaság, 2022.
<http://real.mtak.hu/136283/>

KÁNTÁS Balázs, *Mellékkormány,
árnyékhadsereg, másik államhatalom?
Radikális jobboldali, titkos félkatonai
szervezetek a Horthy-korszak Magyarországon
és kapcsolatuk a magyar állammal*, Budapest,
L'Harmattan Kiadó, 2023.

KÁNTÁS Balázs, *A fehér mélyállam:
Forráskiadvány a „Mellékkormány,
árnyékhadsereg, másik államhatalom?” című
monográfiához – A két világháború közötti
magyar radikális jobboldali, titkos félkatonai
szervezetek okmánytára*. Budapest, Horthy-
korszak Történetének Kutatásáért Társaság,
2023.
<http://real.mtak.hu/154960/>

KÁNTÁS Balázs, *A különítményesek
fényképalbuma. Képanyag-melléklet a
„Mellékkormány, árnyékhadsereg, másik
államhatalom?” című monográfiához*. Budapest,
Horthy-korszak Történetének Kutatásáért
Társaság, 2023.
<http://real.mtak.hu/164098/>

KÁNTÁS Balázs, *A fehér mélyállam működtetői. Életrajzi adattár a Mellékkormány, árnyékhadsereg, másik államhatalom? című monográfiához – A két világháború közötti magyar radikális jobboldali, titkos félkatonai szervezetek vázlatos archontológiája.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/163437/>

KÁNTÁS Balázs, *Egy állítólagos magyar nemesi/úri titkos társaság alig feltárt története: Töredékes adatok a kékek klubja működéséhez (1907–1945).* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/160778/>

KÁNTÁS Balázs, *Egy radikális jobboldali félkatonai szervezet a hatalom közelében, majd árnyékában. A Fehér Ház Mozgalom töredékes története.* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/160781/>

KÁNTÁS Balázs, *Egy radikális jobboldali titkos szervezet az irreguláris katonai alakulat és a bünszövetkezet határán: A Cselekvő Magyarok*

Tábora és az alapító-vezetők antiszemita indíttatású rablógyilkossági ügye (1922–1926). Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/160687/>

KÁNTÁS Balázs, *A Kettőskereszt Vérszövetség: Egy titkos irreguláris katonai szervezet tevékenysége az 1920-as évek Magyarországon. The Double Cross Blood Union: A Secret Irregular Military Formation and its Activity in Hungary During the 1920s.* Budapest, Line Design Kiadó, (Rerum Fides 4.), 2022.

KÁNTÁS Balázs, Héjjas Iván. *Vázlat egy magyar radikális jobboldali katonatiszt-politikus életrajzához és kapcsolatrendszeréhez,* Budapest, Hungarovox Kiadó, 2022.

KÁNTÁS Balázs, *Magyar–bajor–osztrák revizionista együttműködési kísérletek, 1919–1923,* Budapest, Hungarovox Kiadó, 2023.

KÁNTÁS Balázs–REGÉNYI Kund, *Ismeretlen titkosszolgálati dokumentumok a Horthy-korszak első éveiből,* Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/165770/>

KÁNTÁS Balázs–REGÉNYI Kund, *Megfigyelt radikális jobboldali, félkatonai szervezetek. A Magyar Királyi Belügyminisztérium politikai rendészeti jelentése, 1926*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/165772/>

KÁNTÁS Balázs–REGÉNYI Kund, *Elfeledett magyar titkosszolgálati akciók dokumentumai az 1920-as évekből. A Kováts testvérek ügye*, Budapest, Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, 2023.

<http://real.mtak.hu/165771/>

KARSAI Elek, *Számjeltávirat valamennyi magyar királyi követségnek*, Budapest, Táncsics Kiadó, 1969.

KEREPESZKI Róbert, A politikai és társadalmi élet határán. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége a Horthy-korszakban, in „...nem leleplezni, hanem megismerni és megérteni”. *Tanulmányok a 60 éves Romsics Ignác tiszteletére*, szerk. GEBEI Sándor – IFJ. BERTÉNYI Iván – RAINER M. János, Eger, Esterházy Károly Főiskola, 373–388.

KEREPESZKI Róbert, *A Turul Szövetség 1919–1945. Egyetemi ifjúság és jobboldali radikalizmus a Horthy-korszakban*, Máriabesnyő, Attraktor Kiadó, 2012.

KEREPESZKI Róbert, *A Vitézi Rend, 1920–1945*, Máriabesnyő, Attraktor Kiadó, 2013.

KEREPESZKI Róbert, *Darányi Kálmán. Pályakép, személyiség, korrajz*, Budapest, Kronosz Kiadó, 2018.

KOLONTÁRY Attila, *Alekszej von Lampe, Vrangél báró katonai képviselője Magyarországon*, Pécs, PTE BTK Történettudományi Intézet – Modernkori Oroszország és Szovjetunió Történeti Kutatócsoport, (MOSZT-füzetek 1.), 2015.

KÓRÓDI Máté, *Adattár a Magyar Nemzeti Hadsereg különítményes csoportjai és más fegyveres szervek által elkövetett gyilkosságokról, 1919. augusztus 3. – 1921. október 23.*, Budapest, Clio Intézet, (Clio Kötetek 2.), 2020.

KOVÁCS Tamás, Adalékok a Magyar Királyi Külügyminisztérium szerepéhez az államvédelemben és az államrendészetben, *Fons*, 2008/1, 81–94.

KOVÁCS Tamás, Az ellenforradalmi rendszer politikai rendészetének genezise, 1919–1921, *Múltunk*, 2009/2, 64–92, 75.

KOVÁCS Tamás, *Megfigyelés, internálás, deportálás. Az internálás és a toloncolás kérdésköre a két világháború között, különös tekintettel a II. világháború korára*, PhD-értekezés, Pécs, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Interdiszciplináris Doktori Iskola, 2013.

KOVÁCS Tamás, A Nemzeti Hadsereg és a tiszti különítmények, in *Csoportosulás, lázadás és a társadalom terrorizálása. (Rendészettörténeti Tanulmányok 2.)*, szerk. JÁMBOR Orsolya Ilona – TARJÁN G. Gábor, Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa, 2019, 151–172.

KOVÁCS Tamás, *A Honvédelmi Minisztérium „T” Szervének létrejötte és működése, avagy elhárítás és kémkedés az I. világháború végétől*

a bethleni konszolidációig, Budapest, Nemzeti Közszerolálati

KÓSZEGVÁRI Tibor, *Diverzió*, Zrínyi Katonai Kiadó, 1984.

Gabriele KRÜGER, *Die Brigade Erhardt*, Hamburg, Leibnitz Verlag, 1971.

John T. LAURIDSEN, *Nazism and the Radical Right in Austria, 1918–1934*, Kopenhagená, The Royal Library – Museum Tusculanum Press, 2007.

Megfigyelés alatt. Dokumentumok a horthysta titkosrendőrség működéséről 1920–1944, forráskiad. BERÁNNÉ NEMES Éva, HOLLÓS Ervin, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1977.

Paolo MORISI, *Hell in the Trenches. Austro-Hungarian Stormtroopers and Italian Arditi in the Great War*, Warwick, Helion and Company, 2018.

Jun NAKATA, *Der Grenz- und Landesschutz in der Weimarer Republik 1918–1933. Die geheime Aufrüstung und die deutsche Gesellschaft*, Rombach Verlag, Freiburg im Breisgau, 2002.

NÁNDORI Pál, A hirtenbergi fegyverszállítás, *Hadtörténelmi Közlemények*, 1968/4, 636–657.

NÁNDORI Pál, *A marseilles-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.

NEMES Dezső, *Az ellenforradalom története Magyarországon 1919–1921*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1967.

NÉMETH István, *Magyarok és németek (1914–1934)*, Budapest, magánkiadás, 2017.

NÉMETH István, A Wilhelmstrasse és Magyarország. Az 1920-as évek (1. rész), *Valóság*, 2017/6, 45–80.

NÉMETH István, Német haditengerészeti és légügyi lépések a versailles-i békeszerződés kijátszására a weimari köztársaság (1919–1933) éveiben, *Acta Academiae Agriensis. Sectio Historiae*, 2017/XLIV, 523–534.

OLASZ Lajos, Tervek a Felvidék visszafoglalására 1920-ban, *Közép-Európai Közlemények*, 2020/4, 89–114.

ORMOS Mária, *Egy magyar médiavezér. Kozma Miklós*, Budapest, PolgArt Kiadó, 2001.

PAKSA Rudolf, Szélsőjobboldali pártok és mozgalmak a Horthy-korszakban, *Kommentár*, 2007/5, 68–75.

PAKSA Rudolf, *A magyar szélsőjobboldal története*, Budapest, Osiris Kiadó, 2012.

PAKSA Rudolf, *Magyar nemzetiszocialisták. Az 1930-as évek új szélsőjobboldali mozgalma. pártjai, politikusai, sajtója*, Budapest, Osiris Kiadó – MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2013.

PATAKI Ferenc, *Az ellenforradalom hadserege 1919–1921*, Budapest, Zrínyi Kiadó, 1973.

PINTÉR István, *Ki volt Horthy Miklós?*, Budapest, Zrínyi Könyvkiadó, 1968.

PÓCS Nándor, *Varjúsereg. Kováts Tivadar és a magyar fajvédelem láthatatlan útjai*, Budapest–Pécs, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, 2022.

PORKOLÁB Imre, *Az aszimmetrikus hadviselés adaptációja. A tradicionális és irreguláris hadikultúrák összecsapásainak vizsgálata*, Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020.

PÖLÖSKEI Ferenc, *Hungary After Two Revolutions 1919–1922*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1980.

PRÓNAY Pál, *A határban a halál kaszál. Fejezetek Prónay Pál naplójából*, forráskiad. PAMLÉNYI Ervin, SZABÓ Ágnes, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1963.

PÜSKI Levente, *A Horthy-korszak politikai rendszere*, in *A Horthy-korszak vitatott kérdései*, Budapest, Kossuth Kiadó, 2020, 55–74.

RESPERGER István, *Die Risiken, Herausforderungen, und Bedrohungen. Die Rolle der Streitkräfte in den neuen bewaffneten Konflikten aus ungarischen Sicht*, Hamburg, Hamburg University of Applied Sciences, 2003.

RESPERGER István – KISS Álmos Péter – SOMKUTI Bálint, *Aszimmetrikus hadviselés a modern*

korban. Kis háborúk nagy hatással, Budapest, Zrínyi Kiadó, 2013.

RESPERGER István, *Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése*, *Hadtudomány*, 2016/26, 37–50.

RESPERGER István, *A válságkezelés és a hibrid hadviselés*, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2018.

ROMSICS Ignác, *A Horthy-korszak*, Budapest, Helikon Kiadó, 2017.

ROMSICS Ignác, *A nagy háború és az 1918–1919-es magyarországi forradalmak*, Budapest, Helikon Kiadó, 2018.

ROMSICS Ignác, *Bethlen István*, Budapest, Helikon Kiadó, 2019.

ROMSICS Ignác, *Honmentők /honvesztők*, Budapest, Helikon Kiadó, 2021.

Thomas L. SAKMYSTER, *Hungary's Admiral on Horseback. Miklós Horthy, 1918–1944*, Washington, Columbia University Press, 1994.

Karin SCHAEFER, *German Military and the Weimar Republic. General Hans von Seeckt, General Erich Ludendorff and the Rise of Hitler*, London, Pen and Sword Military, 2020.

SERFŐZŐ Lajos, A titkos társaságok és a konszolidáció 1922–1926-ban, *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Acta Historica*, Tomus LVII, 1976, 3–60.

SHVOY Kálmán, *Shvoy Kálmán titkos naplója és emlékirata 1920–1945*, forráskiad. Perneki Mihály, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1983.

SIMÉNFALVY Tihamér, A léghajó a tábori és várharcban, *Magyar Katonai Közlöny*. 2. évf. 1909/11. sz. 1011–1024.

SIPOS Péter, A konspiráció mítosza. Titkos szerveződések Magyarországon 1919–1944, *Beszélő*, 1995/29–30.

SOMBOR-SCHWEINITZER József, *Rendőrségi célkeresztben a szélsőjobb. Dr. Sombor-Schweinitzer József feljegyzése a szélsőjobbaldali mozgalmakról, 1932–1943*,

forráskiad. KOVÁCS Tamás, Budapest, Gondolat Kiadó, 2009.

SOÓS László, A Nemzeti Munkavédelmi Szervezet létrehozása és tevékenységének első évei, 1921–1926, *Levéltári Szemle*, 1979/1–2, 277–291.

SUBA János, Karhatalmi formációk Magyarországon 1918–1920, *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 2008/18, 131–142.

SUBA János, A Nemzeti Hadsereg csendőralakulatai 1919–1921, *Közép-európai Közlemények*, 2015/4, 47–60.

SUBA János, Polgárőrség szervezése 1919–1921, *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 2018/56, 131–144.

SZAKÁLY Sándor, *A magyar katonai felső vezetés, 1938–1945*, Budapest, Ister Kiadó, 2001.

SZAKÁLY Sándor, *Honvédség és tisztikar 1919–1947*, Budapest, Ister Kiadó, 2002.

SZAKÁLY Sándor, *A 2. vkf. osztály, Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás*

történetéről, 1918–1945, Budapest, Magyar Napló Kiadó – VERITAS Történetkutató Intézet, 2015.

Szakmatörténeti szemelvények, forráskiad. BODA József – DOBÁK Imre – REGÉNYI Kund–SZILI László, Budapest, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, 2014.

SZEKÉR Nóra, *Titkos társaság. A Magyar Testvéri Közösség Története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2017.

TÓTH Imre, *Egy polgári arisztokrata. Kánya Kálmán (1869–1945)*, Pécs, Kronosz Kiadó, 2016.

TÓTH Imre, *Két Anschluss között. Nyugat-Magyarország és Burgenland Wilsontól Hitlerig*, Budapest, Kronosz Kiadó, 2020.

TÓTH Tibor, *Manicheizmus*. Debecen, Zikkurat-Média Kft., 2002.

TÓTH Tibor, *A hungarista mozgalom emigrációtörténete az „Út és cél” és a „Hungarista Tájékoztató” című sajtótermékek tükrében*, PhD-értekezés, témavezető prof. dr.

Szakály Sándor, Debreceni Egyetem
Történettudományi Doktori Iskola, 2007.

TÓTH Tibor, *A hungarista mozgalom emigrációtörténete az „Út és cél” és a „Hungarista Tájékoztató” című sajtótermékek tükrében*, Debrecen, Debrecen University Press, 2008.

TÓTH Tibor, *Társadalmi problémák a vidéki Magyarországon és szociálpolitikai viták a törvényhozásban az 1930-as években*, Budapest, Gondolat Kiadó, 2018.

TÓTH Tibor, *A Forgotten Agricultural Modernization Program from the 1930s, in Agriculture and Rural Life in Finland and Hungary*, szerk. VARGA Zsuzsanna–Anssi HALMESVIRTA, Suomen Maatalousmuseo Sarka, Helsinki, 2018, 69–78.

TÓTH Tibor, *A hungarista emigráció és 1956, Acta Acadamiae Beregsasiensis*, 2018/1, 201–214.

TÓTH Tibor, *A nemzetiszocialista Németország szociálpolitikája 1933-1939, Debreceni Szemle*, 2018/3, 322–336.

TÓTH Tibor, Nagybirtok kontra kisbirtok. Politikai érdekütközés a hitbizományok felszámolása kapcsán az 1930-as évek közepén, *Agrártörténeti Szemle*, 2018/1–4, 131–139.

TURBUCZ Dávid, *Horthy Miklós*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2011.

TURBUCZ Dávid, *A Horthy-kultusz, 1919–1944*, Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2016.

TURBUCZ Dávid, *Horthy Miklós, a haditengerésztiszt*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2022.

UJSZÁSZY István, *Vallomások a holtak házából. Ujszászy István vezérőrnagynak, a 2. vkf. osztály és az Államvédelmi Központ vezetőjének az ÁVH fogságában írott feljegyzései*, forráskiad. HARASZTI György, KOVÁCS Zoltán András, SZITA Szabolcs, Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Corvina Kiadó, 2007.

UNGVÁRY Krisztián, *A Horthy-rendszer mérlege. Diszkrimináció, szociálpolitika és*

antiszemitizmus Magyarországon 1914–1944, Pécs, Jelenkor Kiadó – Országos Széchenyi Könyvtár, 2012.

UNGVÁRY Krisztián, *Horthy Miklós. A kormányzó és felelőssége 1920–1945*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2020.

UNGVÁRY Krisztián, *Kiugrás a történelemből. Horthy Miklós a világpolitikai színpadán*, Budapest, Open Books, 2022.

Uğur Ümit ÜNGÖR, *Paramilitarism. Mass Violence in the Shadow of the State*, Oxford, Oxford University Press, 2020.

VARGA Krisztián, *Ellenség a baloldalon. Politikai rendőrség a Horthy-korszakban*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2015.

VARGYAI Gyula, *A biatorbágyi merénylet. Merénylet a merénylet ellen*, Budapest, Hadtörténelmi Levéltár – Paktum Nyomdaipari Társaság, 2002.

VESZPRÉMY László Bernát, *1921. A Horthy-rendszer megszilárdulásának története*, Budapest, Jaffa Kiadó, 2021.

VONYÓ József, *Jobboldali radikálisok Magyarországon 1919–1944. Tanulmányok, dokumentumok*, Budapest, Kronosz Kiadó, 2012.

VONYÓ József, Gömbös Gyula, Budapest, Napvilág Kiadó, 2014.

VONYÓ József, Gömbös Gyula és a hatalom. *Egy politikussá lett katonatiszt*, Budapest, Kairosz Kiadó, 2018.

Robert G. L. WAITE, *Vanguard of Nazism The Free Corps Movement In Post-War Germany 1918–1923*, New York, W. W. Norton and Company, 1969.

Bernard WASSERSTEIN, *Az igazi Trebitsch. Az átváltozóművész*, ford. MOLNÁR György, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2016.

WAYAND Tibor, *Önvallatás. Wayand Tibor fogságban írt visszaemlékezései, 1945–1946*, forráskiad. VARGA Krisztián, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – Kronosz Kiadó, Budapest, 2019.

WINDISCH-GRAETZ Lajos, *Hősök és csirkefogók. Megélt történelem 1899–1964*, ford. NYIZSNYÁNSZKY Ferenc, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2019.

ZADRAVECZ István, *Páter Zadaveczen titkos naplója*, forráskiad. BORSÁNYI György, Kossuth Könyvkiadó, 1967.

ZAKAR József, Fajvédők az 1920-as évek Magyarországon, in *Tanulmányok a holokausztról V.*, szerk. RANDOLPH L. BRAHAM, Budapest, Balassi Kiadó, 2011, 52–111.

ZEIDLER Miklós, *A revíziós gondolat*, Pozsony, Kalligram, 2009.

ZEIDLER Miklós, Külpolitika és revízió – Mindent vissza?, in *A Horthy-korszak vitatott kérdései*, Budapest, Kossuth Kiadó, 175–196.

ZINNER Tibor, Adatok a szélsőjobboldali egyesületek megalakulásának körülményeihez, *Történelmi Szemle*, 1979/3–4, 562–576.

ZINNER Tibor, Adatok az Ébredő Magyarok Egyesületének 1918. november – 1920. március

közötti történetéhez, *Budapest Főváros Levéltára Közleményei*, 1978/1, 251–284.

ZINNER Tibor, *Az ébredők fénykora, 1919–1923*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1989.

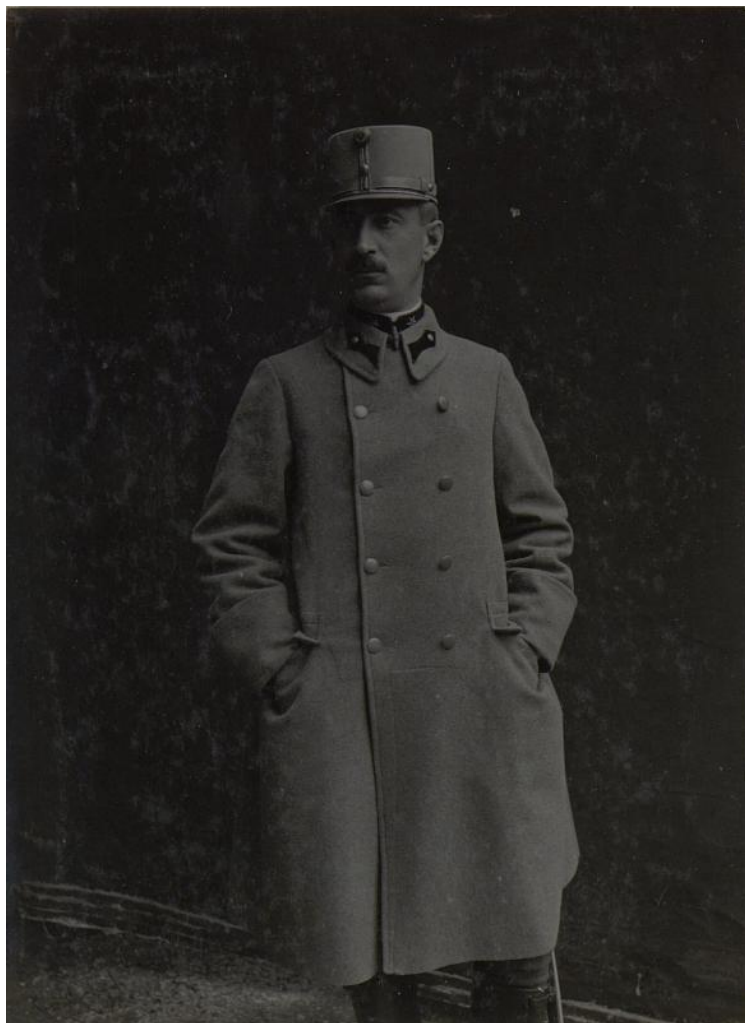
KÉPMELLÉKLET



Siménfalvy Tihamér portréja századosként
(Forrás: Europeana)



Siménfalvy Tihamér fényképe vezérkari
századosként
(Forrás: Europeana)



Siménfalvy Tihamér egészalakos fényképe
vezérkari századosként
(Forrás: Europeana)



Siménfalvy Tihamér vezérkari tisztként az első világháborúban, hadműveleti térképasztal felett
(Forrás: Europeana)



Siménfalvy Tihamér vezérkari őrnagyként
(Forrás: Europeana)



Siménfalvy Tihamér vezérkari őrnagyként
(Forrás: Europeana)



Siménfalvy Tihamér tábornok fotója a haláláról
szóló sajtóhírben
Pesti Napló, 1929. március 23.
(Forrás: Arcanum ADT)



Siménfalvy Tihamér tábornok fotója a haláláról
szóló sajtóhírben
Képes Pesti Hírlap, 1929. március 23.
(Forrás: Arcanum ADT)



A Vitézi Rend mélységes fájdalommal tudatja, hogy méltóságos és nemzeti

siménfalvi vitéz Siménfalvy Tihamér

ny. m. kir. honvédtábornok, a 7. sz. vilézi törzsszék törzskapitánya, a III. oszt. magyar érdemkereszt – a Lipótrend lovagkeresztje, a III. oszt. uszkoronarend, III. oszt. kat. érdemkereszt, ezüst kat. érdemérem, bronz kat. érdeméremnek – valamennyi a hadléktéménnyel és kardokkal – bronz kat. érdemérem, kat. jubileumi emlékérem, kat. jubileumi emlékereszt, a II. és III. oszt. kat. szolgálati jel és a II. oszt. német vaskereszt tulajdonosa

folyó hó 20-án este 10 órakor, Budapesten, 51 éves korában váratlanul elhunyt.

Megdicsőült nagy halottunk és vitéz bajtársunk földi maradványait f. hó 23-án délután 4 órakor az unitárius egyház szertartása szerint a farkasréti temető halottsházából fogjuk mindig a közjóra irányuló tartalmas életének utolsó útjára kísérsni s ugyane temetőben örök nyugalomra helyezni.

A Vitézi Rend életrekelésében szerzett hervadhatatlan érdemei, önzetlen, megértő és minden áldozatrakész nemes lelkülete, kiválóan értékes és eredményes hazafiui szolgálatai ércnél is maradandóbb emlékünk lesz.

Budapest, 1929. március hó 21-én.

M. T. I. nyomdája

Vitéz Siménfalvy Tihamér tábornok
gyászjelentése, 1929
(Forrás: OSZK)

Siménfalvy Tihamér (1878-1929) ezredes, később tábornok az első világháború utáni időszakban a Székely Hadosztály vezérkari főnöke volt, majd az ellenforradalom idején Horthy Miklós fővezér Nemzeti Hadseregének belső titkosszolgálati feladatokat ellátó, II/b osztályának belső szervezeti alosztályát vezette. A rendelkezésre álló történeti adatok szerint az 1920-as években ő volt a Honvéd Vezérkar által alapított, titkos irreguláris katonai szervezet, a Kettőskereszt Vérszövetség parancsnoka, amely részben a honvédelmi, részben a külügyi, később pedig, átszervezett formában részben a belügyi tárcának tartozott elszámolással, és valahol a mai értelemben vett polgári és katonai titkosszolgálatok határterületén helyezkedett el és tevékenykedett. Siménfalvy az 1920-as évek elején vezérkari tisztként részt vett a magyar katonai titkosszolgálatok, a későbbi 2-vkf. osztály, illetve az ugyancsak titkosszolgálati feladatokat is ellátó későbbi 5-vkf. sajtó- és propagandaosztály megszervezésében is. A Horthy-korszak mára szinte elfeledett, mégis igen fontos katonai titkosszolgálati vezetője volt, akinek igen nagy szerep jutott a magyar titkos irreguláris katonai alakulatok és az általuk a kisantant államok ellen végrehajtott, irredenta indíttatású különleges katonai műveletek megszervezésében. Siménfalvy Tihamér 1929-ben, váratlanul hunyt el szívrohamban. A jelen kötet olyan hadtörténeti és titkosszolgálat-történeti forrásokat dolgoz fel, illetve helyez új kontextusba, amelyek Siménfalvy Tihamér személyéhez, illetve az általa irányított titkos katonai szervezet(ek)hez kötődnek. Mindez pedig talán rávilágít az „elfeledett kémtábornok” a magyar titkosszolgálatok történetében betöltött fontos szerepére, illetve a részben általa irányított titkos katonai alakulatok „tárcaközi”, a korszak eddig ismert magyar titkosszolgálati rendszerén kívüli működésére.